

Årsrapport 2011

NORGES LUFTSPORTFORBUND

Innhold

Presidentens innledning	4
Styret årsberetning 2011	7
Økonomisk årsberetning	21
Resultatregnskap og balanse 2011 og 2010	25
Revisors beretning	44
Kontrollkomiteens beretning	46
Vedlegg	
1 Ballongseksjonen	48
2 Fallskjemseksjonen	50
3 Hang- og paragliderseksjonen	54
4 Mikroflyseksjonen	58
5 Modellflyseksjonen	62
6 Motorflyseksjonen	78
7 Seilflyseksjonen	84
8 Komiteer, utvalg og internasjonale delegater	85
9 Ansatte	85
10 Klubber tilsluttet NLF med medlemstall	86

Luftsport med utfordringer i kø

Foto: George Lundberg

På vegne av styret i NLF vil jeg takke alle for tilliten ved forrige Luftsportsting. I en tid med utfordringer på mange områder er det viktig at styret har rett kompetanse med god forankring og støtte blant medlemmene. Nåværende styre har en bred faglig sammensetning og består av dyktige medlemmer med stort engasjement for norsk luftsport.

Luftsporten i Norge står overfor store utfordringer på flere områder, både operativt og administrativt. Mange av våre rammevilkår er under press, og konkurransen om både stønadsmidler og medlemmer er hard. Medlems- og aktivitets-tallene viser en svakt nedadgående trend selv om enkelte seksjoner opplever vekst. NLFs motto om å skape grunnlag for aktiviteter i luften med tilbud om både frihet og spenning står likevel fast, og danner grunnlaget for de strategiske valg vi står overfor.

Arbeid med sikkerhet prioriteres høyt i NLF. Det jobbes kontinuerlig med forbedring av prosedyrer og sikkerhetssystemer for å redusere antall hendelser og ulykker innenfor de enkelte luftsportsgrenene.

NLF har brukt mye resurser på arbeidet med å sikre tilgang på luftrom etter at det ble innført nye luftromsforskrifter i 2009. Det er inngått flere avtaler med Avinor som gir åpning for allsidig luftsportsaktivitet gjennom egne luftsports-

områder på steder der mange av våre aktiviteter ellers ville vært utestengt. Avtalene er kommet i stand etter grundig arbeid på både politisk og faglig nivå, og det har vært nødvendig å benytte spesiell fagkompetanse for å lykkes.

Men kampen om luftrommet er ikke fullført. Det knytter seg stor usikkerhet til fremtidig tilgang på luftrom. Til tross for gjentatte initiativ fra NLF synes norske luftfartsmyndigheter å stå fast på sitt vedtak om innføring av to-klasse luftrom i Norge, noe som vil resultere i negative konsekvenser for flere av våre aktiviteter. Videre synes avtalen med Forsvaret om felles bruk av luftrommet omkring Rena og Regionfelt Østlandet å fungere dårlig. NLF har derfor tatt initiativ til å søke politisk bistand via Norges Idrettsforbund for å bli hørt.

Miljøarbeidet går videre med hovedfokus på tiltak for å redusere utslipp av bly. På dette området har NLF søkt internasjonal bistand ved å foreslå at FAI skal engasjere seg i problematikken knyttet til flydrivstoff. Arbeidet med miljøtiltak må styrkes i tiden som kommer der målet er at forbundet skal bistå våre medlemmer med råd og veiledning om hvordan luftsportsutøvere skal forholde seg til de ulike miljøutfordringene våre aktiviteter står overfor.

Nye felleseuropeiske bestemmelser for mange av aktivitetene våre, berører oss i betydelig grad innen både teknisk vedlikehold, operativt virksomhet og opplæring. Dette har krevd nytenking på både faglig og administrativt nivå. For å møte kravene i de nye tekniske bestemmelsene, og sørge for at ingen av våre klubber ville bli stående på bakken med ikke godkjente fly, valgte forbundet å opprette en egen CAMO-organisasjon. Nå må det jobbes med forenklinger og effektivisering for å redusere resursbruk og kostnader både for flyeierne og NLF som organisasjon.

Det knytter seg stor spenning til hvordan de nye felleseuropeiske bestemmelsene for operativ virksomhet og opplæring vil bli utformet.

Presidentens innledning

Det som imidlertid er klart, er at de nye lisensbestemmelsene åpner for helt nye muligheter for våre berørte aktiviteter. Mye tyder på en økt tendens til uhell i forbindelse med avgang og landing kan skyldes redusert aktivitet og trening som følge av økt kostnadsnivå. Det er derfor svært viktig for NLF å jobbe for å unngå at regelverket blir kostnadsdrivende. Nye lisensklasser basert på en modulær oppbygging av både teoretisk og praktisk utdanning vil resultere i tilbud med lavere terskel og lavere kostnader, og vil kunne stimulere til økt aktivitet og en kjærkommen økt medlemstilgang. Vi ser allerede i dag at interessen for de enklere lisensene, som mikroflygere har, er økende. Dette er muligheter som forbundet må ta godt vare på og utvikle i tiden som kommer.

Konkurranssevirkningen varierer sterk mellom de ulike luftsportsgrenene. Mens det er relativt stor deltagelse både nasjonalt og internasjonalt innen både modellfly, hang- og paraglider og fallsjerm, er interessen redusert innen seilflyging og mikroflyging. Til tross for dette ble beste internasjonale resultat i 2011 en bronsemedalje til seilflygeren Jon Erik Lygren i Junior VM. For å stimulere til økt interesse for konkurransevirkning, vil det i 2012 bli arrangert en luftsportsuke med lavterskeltilbud på ulike former for konkurranse. Samtidig er det nødvendig med toppidrett for å skape stimulans til breddeidretten gjennom gode profiler og forbilder for våre medlemmer og publikum. Det bør derfor være et mål for forbundet å stimulere til økt konkurransevirkning både i topp og bredde i alle våre luftsportsgrener i tiden som kommer.

Informasjon til medlemmer, samarbeidsparter og publikum er en utfordring for en organisasjon som Norges Luftsportsforbund på grunn av det store mangfoldet av ulike aktiviteter i forbundet. Kommunikasjon med omverdenen skjer via forskjellige medier, fra de ulike seksjonsbladene med flaggskipet Flynytt i spissen, e-post, for-

bundets nettsider og sosiale medier. For å bedre kommunikasjonen har det blitt utviklet nye nettsider. Målet er at alle seksjoner skal inn på en felles plattform og at det skal bli mulig for luftsportsklubbene å benytte det samme systemet for å gjøre det enkelt å formidle nyheter til alle interessenter.

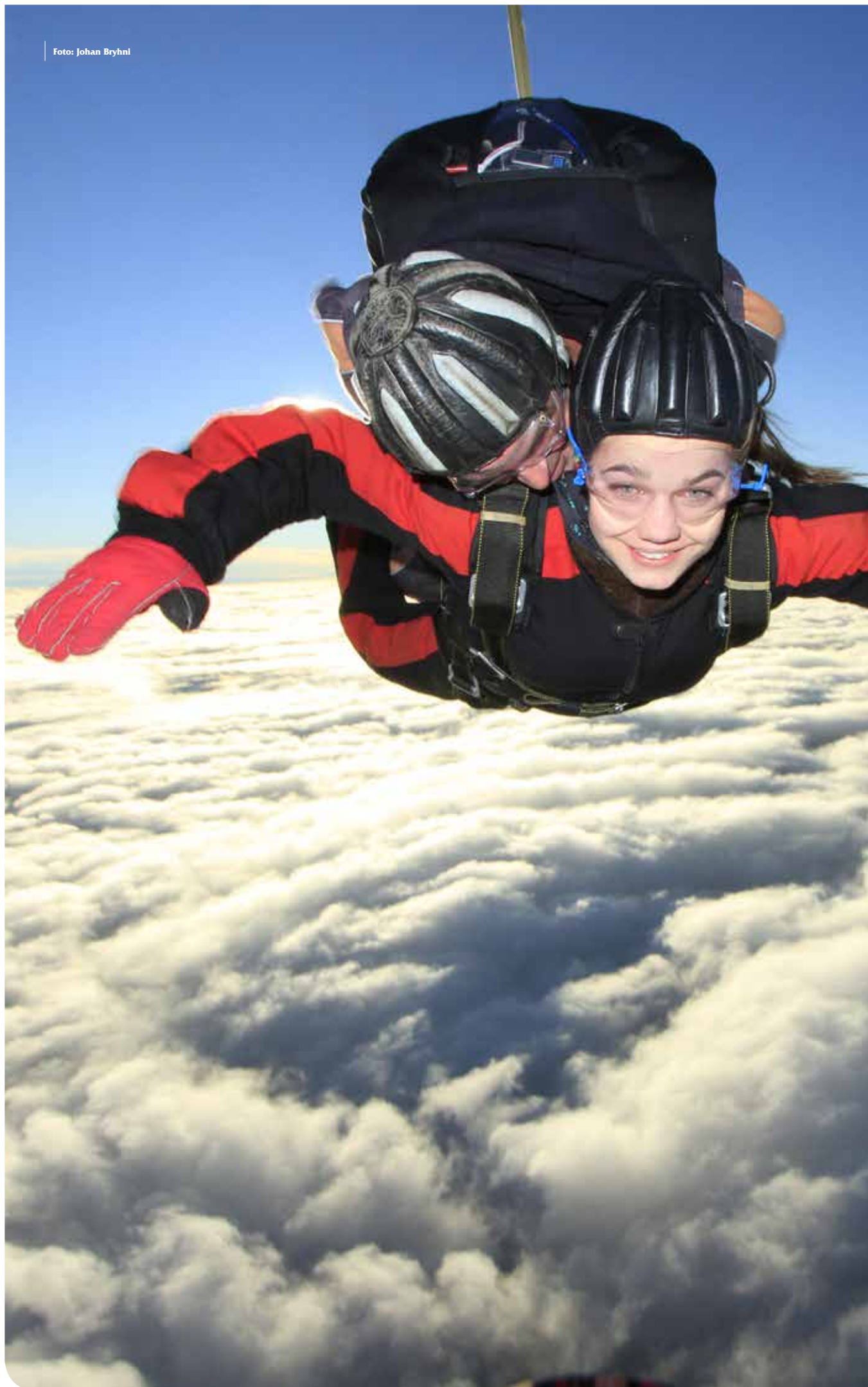
Luftsporten skal være en åpen og inkluderende aktivitetsorganisasjon. Integrering av funksjonshemmede er et av tiltakene det jobbes med. Finansiering av arbeidet skjer ved stønadsmidler fra Norsk Tippings Extraspill. Med tilrettelegging av utstyr og praktiske forhold vil det være mulig å utøve de fleste former for luftsport. Seilflyseksjonens prosjekt "Tilrettelagt luftsport" er det prosjektet som har hatt størst suksess i forhold til rekruttering av funksjonshemmede til luftsport. Vi har grunn til å være stolte over dette flotte prosjektet og vil videreføre det til andre grener.

Til slutt vil jeg berømme alle tillitsvalgte i klubber og sentrale verv samt ansatte i NLF for å bidra aktivt i arbeidet med å legge til rette for utøvelse av luftsport innenfor sikre rammer.

President Norges Luftsportsforbund

Foto: Johan Bryhni

Styrets årsberetning 2011

Forbundsstyret 2011–2013. Sittende (f.v.) Linda Christine Lilleng, Tor Schaathun, Arild Solbakken, Ann Kristin Bogen og Mikael Klingberg. Stående bak (f.v) Roger Holm, Haagen Valanes, Lars Øyno, Knut Kåstad Nygard, Jan Erik Kregnes og Frode Finnes Larsen.

Foto: Roger Holm

Luftsportstinget

Luftsportstinget 2011 ble avholdt den 3.april på Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen. Viktige saker til behandling var endringer i Lov for Norges Luftsportforbund, langtidsplan og budsjett for perioden 2011 til 2014, samt valg av forbundsstyre for perioden 2011-2013.

Styrets sammensetning

President	Arild Solbakken
1. visepresident	Tor Schaathun
2.visepresident	Ann Kristin Bogen

Styremedlemmer

Linda Christine Lilleng	(ungdomsrepresentant)
Mikael Klingberg	(ballong)
Frode Finnes Larsen	(fallskjerm)
Knut K. Nygard	(HG/PG)
Roger Holm	(mikrofly)
Haagen Valanes	(modellfly)
Lars Øyno	(motorfly)
Jan Erik Kregnes	(seilfly)

Varamedlemmer: Tobias Veland (ungdom), Hans Rune Mikkelsen (ballong), Mathias Holtz (fallskjerm), Christer Bonde (HG/PG), Hilde Hognestad (mikrofly), Asle Sudbø (modellfly), Martin Hasselknippe (motorfly) og Ida Mellesdal (seilfly).

Kontrollkomité: Håvard Rognerud (leder), Lars Rasmussen og Marianne Nordli (medlemmer), Siw Gjerstad og Hans F. Wille (varamedlemmer).

Valgkomité: Torolf Paulshus (leder), Eirik Walle (nestleder). Medlemmer: Per Olav Holtebu (ballong), Hans Christian H. Amlie (fallskjerm), Trude Steen (HG/PG), Tormod Veiby (mikrofly), Jo Grini (modellfly), Line Brøto (motorfly) og Tom Erik Hole (seilfly).

Revisor: Leo Revisjon

Antall medlemsklubber ved årsskiftet: 247

Særkrets: Troms Luftsportskrets, som den eneste. Øvrige luftsportskretser er nedlagt tidligere år.

Tilknytning til nasjonale og internasjonale organisasjoner

Norges Idrettsforbund (NIF)

NLF er medlem av Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité som ett fleridrettsforbund. President Arild Solbakken var NLFs delegat til Idrettstinget som ble avholdt i Oslo i mai. Forbundet har for øvrig deltatt i en rekke idrettspolitiske og administrative møter innen NIF.

Særforbundenes Fellsorganisasjon (SFF)

NLF har vært medlem av SFF siden stiftelsen i 2009. Styremedlem Jan Erik Kregnes representerte NLF på SFFs årsmøte i november. Forbundet har for øvrig vært representert på en rekke medlemsmøter i SFF.

Folk og Forsvar

NLF er medlem av organisasjonen Folk og Forsvar. Olav F. Aamothe representerte NLF på organisasjonens årsmøte i februar.

Fédération Aéronautique Internationale (FAI)

NLF er medlem av det internasjonale luftsportsforbundet FAI. President Arild Solbakken og assisterende generalsekretær Arne Mathisen deltok på FAIs General Conference i Beograd i oktober. Presidenten deltok også på møte for de

Styrets årsberetning 2011

nasjonale forbundenes presidenter i Roma i august.

Tidligere president i NLF, Otto Lagarhus, er medlem av FAI Executive Board (styret).

Alle seksjonene er representert i sine respektive fagkommisjoner i FAI, og NLF har delegater i fagkommisjoner for miljø og luftrom. Oversikt over delegater fremkommer i vedlegg til årsberetningen.

International Scientific and Technical Organisation for Soaring Flight (OSTIV)
Seilfly er tilsluttet OSTIV.

Europe Air Sports (EAS)
NLF er medlem av EAS som ivaretar luftsportsmiljøenes felles interesser opp mot det europeiske luftfartsorganet EASA og EU. Lars Øyno deltok på organisasjonens årsmøte i Frankfurt i mars.

Seilfly er tilsluttet European Gliding Union (EGU), fallskjerm er tilsluttet European Parachute Union (EPU), mikrofly er tilsluttet European Microlight Federation (EMF), hanggliding og paragliding er tilsluttet European Hanggliding and Paragliding Union (EHPU), motorfly er tilsluttet European Powered Flying Union (EPFU) og EAA Chapter 573 er tilsluttet European Federation of Light Experimental and Vintage Aircraft (EFLEVA).

NLF står som medlem i EFLEVA etter avtale med EAA Chapter 573. Samtlige av disse organisasjonene er igjen tilsluttet EAS.

Nordic Coordination Meeting (NCM)
NLF var vertskap for det årlige nordiske møtet i Oslo i september hvor det møtte representanter fra Danmark, Finland og Sverige, foruten Norge.

Styrets arbeid

Styremøter

Det er avholdt åtte ordinære styremøter hvor

75 saker er behandlet. I tillegg er det avholdt et ekstraordinært styremøte i forbindelse med ansettelse av ny generalsekretær, hvor to saker ble behandlet.

Styret avholdt i oktober et strategimøte over to dager.

Sentrale oppgaver i styret

Lov for NLF og delegasjonsreglement

Frem mot Luftsportstinget 2011 ble det foretatt en grundig gjennomgang av forbundets lov for å avklare seksjonenes oppgaver, og ansvarsforholdet mellom forbundsstyret og seksjonsstyrene. Dette som en følge av at ett av seksjonsstyrene ønsker klargjøring av hvilket ansvar seksjonene hadde for egen økonomi. Etter å ha innhentet ekstern juridisk bistand ledet arbeidet til en omfattende lovendring på Luftsportstinget 2011.

Ny styreinstruks og delegasjonsreglement ble vedtatt av forbundsstyret 14. februar 2011.

Ledelse og organisering av forbundet

Det nyvalgte styret har videreført arbeidet med den organisasjonsutviklingsprosessen som ble igangsatt i 2010. 1. visepresident Tor Schaathun leder dette arbeidet. På slutten av året ble det igangsatt en prosess for utlysning av stillingen og ansettelse av ny generalsekretær, etter Tore Båslund som oppnår pensjonsalder i februar 2012.

Strategimøte

På styrets strategimøte i oktober ble det lagt føringer for det videre arbeidet med en rekke viktige saker som vil ha betydning for forbundet i de kommende årene, som innføring av nye felles europeiske sertifikattyper for motorfly, seilfly og ballonger (LAPL) og nye krav til flyskoler (ATO). Arbeide med å få på plass et sentralt kvalitets- og sikkerhetssystem ble prioritert. Forbundets eierskap i datterselskaper skal evalueres i sin helhet. Forbundets idrettssatsing ble gjennomgått og det

ble initiert planer om en felles luftsportsuke i 2012.

Arbeidet med de enkelte oppgavene omtales under andre kapitler i rapporten.

Komiteer og utvalg

Forbundsstyret har oppnevnt følgende komiteer og utvalg; ungdomsutvalg, luftromsutvalg, anleggskomite, miljøutvalg og hederstegnskomité. Sammensetningen av utvalgene og komiteen fremkommer i vedlegg til rapporten, arbeidsoppgaver og resultater beskrives under andre kapitler i rapporten.

Administrasjonen

Forbundets virksomhet administreres fra sekretariatets lokaler i Rådhusgaten 5B i Oslo og fra seilflyriksenteret på Starmoen i Elverum. Tore

Båsland er forbundets generalsekretær og leder en stab på totalt 15 personer (14,3 stillinger/årsverk). Av disse ivaretar 5,9 stillinger fellesoppgaver for NLF sentralt, 2,4 stillinger for NLF CAMO og 6,0 stillinger er relatert til seksjons-spesifikke oppgaver.

En oversikt over ansatte og deres arbeidsområder fremkommer i vedlegg til rapporten.

I tillegg har inntil fem personer i perioder vært innleid på prosjektbasis i forbindelse med luftromssaker og etablering av NLF CAMO.

Virksomheten drives i henhold til tingvedtatte planer og målsetninger. Det er godt arbeidsmiljø og det er ikke rapportert noen skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet. Virksomheten forurenser ikke det ytre miljø.

Styrets årsberetning 2011

Oppfølging av handlingsplanen for tingperioden

Kvalitet og sikkerhet

Kvalitet og sikkerhet er fast rapportpunkt på alle forbundsstyrets møter, med en standardisert rapporteringsform for hendelser og ulykker. Innen alle aktivitetene er det stadig bedring i rapporteringsviljen.

Alle seksjoner har systemer for proaktivt og reaktivt sikkerhetsarbeid. Det jobbes kontinuerlig med forbedring av prosedyrer og sikkerhetssystemer for å minimere risikoen innenfor de enkelte luftsportsgrener.

Det er påbegynt arbeid med etablering av hensiktsmessig sikkerhetssystem for modellflyging. Nye nasjonale forskrifter for seilflyging og ballongflyging vil ikke bli utarbeidet, idet disse aktiviteter vil dekkes av nytt europeisk regelverk som EASA planlegger innført fra 2012.

Rapportering av hendelser og ulykker innen motorflyging har ikke forbundet førstehåndskjennskap til da det rapporteres direkte til myndighetene. Motorflyseksjonen har igangsatt et prøveprosjekt i fire klubber med OPSCOM kvalitetssikringssystem. Dersom dette systemet velges vil det både gi innspill om hendelser lokalt og kunne dekke EASAs krav til sikkerhetssystem for ATO (Approved Training Organisation).

Det er igangsatt arbeid med å etablere et sentralt kvalitets- og sikkerhetssystem som vil bli en overbygging over seksjonenes systemer.

Luftrom

Som et av våre fem viktige strategiske satsingsområder, er arbeidet med luftromssaker videreført i 2011 i den vel etablerte arbeidsform mellom NLFs luftromsutvalg, sekretariatet og luftromskonsulentene.

NLFs "luftromsorganisasjon" har også i 2011 måtte møte en rekke utfordringer som følge av at nye luftromsforskrifter ble innført i juni 2009.

Avtalen om opprettelse av luftsportsområder i Oslo AoR gir åpning for allsidig luftsportsaktivitet gjennom etablerte luftsportsområder på steder der mange av luftsportsaktivitetene ellers ville vært utestengt fra. Avtalen synes å gi en tilfredsstillende løsning etter at Oslo ASAP ble implementert 7. april 2011.

På tross av gjentatte initiativ fra NLFs side synes norske luftfartsmyndigheter å stå fast på sitt vedtak om innføring av to-klasse luftrom i Norge. Dette innebærer at det innføres en luftromsstruktur i Norge med kun to luftromsklasser, kontrollert luftrom (klasse C), og ikke-kontrollert luftrom (klasse G). Argumentet er å harmonisere med svensk luftrom, som har hatt en to-klasse struktur i en årrekke, mens Europa for øvrig vil holde seg til en mer differensiert luftromsstruktur og benytte ICAOs sjuklasse struktur, primært av hensyn til GA og luftsport.

Avtalen som er inngått med Forsvaret om felles bruk av luftrommet omkring Rena og Regionfelt Østlandet synes fortsatt ikke å fungere. Avtalen synes verken tilstrekkelig bekjentgjort eller akseptert innad i Forsvaret, og vi opplever en betydelig problemfokusering fra Forsvarets side i planleggingsfasen. På tross av gjentatte initiativ overfor vår formelle kontraktspartner, Forsvarsbygg, synes det å ikke være vilje og/eller evne til å etterleve avtalen hos de berørte militære avdelinger. NLF har derfor tatt initiativ til å søke politisk bistand via Norges Idrettsforbund i denne sammenheng.

Miljø

Arbeidet med NLFs handlingsplan for miljø er videreført. Usikkerheten knyttet til utslipp av bly fra, og tilgangen til flydrivstoff er ikke så prekær lengre da det nå er godkjent en ny standard for blyfritt flydrivstoff (D7547). Den nye standarden er foreløpig

ikke tilgjengelig på det norske markedet. Det er kontakt med leverandører som vurderer leveranser.

På FAIs miljøkommisjonsmøte i Lausanne i januar, hvor Arne Mathisen deltok, ble det uttrykt misnøye med FAIs oppfølging av NLFs forslag om at FAI må engasjere seg i problematikken knyttet til flydrivstoff.

FAIs miljøkommisjon har gjort tilgjengelig på internett en rekke dokumenter, råd og veiledninger om hvordan luftsportsutøvere bør forholde seg til miljøutfordringene.

Norges Idrettsforbund har utarbeidet miljøstrategi for norsk idrett. NLF, sammen med en del andre særforbund, deltok aktivt i arbeidet med utformingen av strategien. Strategien er tilgjengelig på internett og som papirutgave.

Regelverk

Det nye felles-europeiske regelverket, EASA FCL/EASA ORA, som vil tre i kraft fra 8. april 2012, vil endre en rekke av grunnforutsetningene for utøvelse av flere av våre luftsportsgrener. Innenfor motorflyging, seilflyging og ballongflyging vil nye sertifikater, det såkalte LAPL (Light Aircraft Pilots License) skape nye utfordringer og nye muligheter for NLF som organisasjon. Som forberedelse til denne situasjon ble det formelt etablert et prosjekt (Prosjekt ATO/LAPL) som et spleiselag mellom NLF sentralt og de berørte seksjoner.

Det nye regimet vil ha som konsekvens at alle våre motor- og seilflyskoler må innordnes og godkjennes i henhold til en ny regelverksstruktur. Samtidig vil de tidligere flygebevis for seilfly og ballong utgå, og erstattes med et nytt "lavterskel-sertifikat" som også kommer til anvendelse for motorflygere. NLF har som ambisjon å forestå forvaltning av dette sertifikatet, og er i tett dialog med Luftfartstilsynet og Samferdselsdepartementet i denne sammenheng.

Ved årets utgang var fortsatt ikke de forskrifter

som vil omfatte den lette del av luftfarten godkjent i EU-systemet, og det synes som om de norske myndigheter ønsker å utnytte de muligheter som finnes for å senere legge innføringen av det nye regelverket for luftsport og lett luftfart.

Anlegg

Som følge av at Avinor, av budsjettmessige grunner, vil stenge en rekke av sine mindre flyplasser på de deler av døgnet da det ikke foregår kommersiell rutetraffikk, har arbeidet med å få i stand en avtale om bruk av de nevnte flyplasser utenom åpnings-tid, vært høyt prioritert i 2011. Det har vært lagt ned en betydelig innsats for å få til et tilfredsstillende avtaleverk, der de lokale NLF-klubber forutsettes å skulle ivareta en viktig rolle. Etter en hektisk innsats ble avtalen mellom Avinor og NLF signert rett før årets utløp, og denne bør gi interessante muligheter for våre utøvere fra sesongen 2012.

Det har heller ikke i 2011 kommet til noen avklaring når det gjelder småflyplasser i Oslo-området. Kjeller, med sine begrensninger og usikkerheter, er fortsatt den viktigste flyplassen for småflygerne i og omkring hovedstaden. Signaler om ytterligere forsinkelser i F-35 programmet kan innebære en mulighet for at flyplassen på Kjeller kanskje kan opprettholdes ytterligere et par år. Det er tatt nye initiativ fra NLF, i samarbeid med Nedre Romerike Flyklubb og Kjeller Aero Senter for å få fremdrift i arbeidet med en fremtidig avlastningsplass for Kjeller.

Samferdselsdepartementet har tatt initiativ for å få avklart situasjonen for småflybrukerne på Rygge, etter at Fylkesmannen i Østfold har nedlagt innsigelser mot omregulering av småflyområdet fra militær til sivil bruk. Slik avklaring forelå imidlertid ikke ved årets utgang. Videre er det mottatt signaler om at situasjonen for småflybrukerne, spesielt med utgangspunkt i den uavklarte situasjonen etter Fornebu, bør spilles inn i beslutnings-prosessen i tilknytning til Luftforsvarets fremtidige basestruktur, som skal behandles i Stortinget våren 2012.

Styrets årsberetning 2011

Kjeller er den viktigste flyplassen for småflygere i Oslo-området.
Foto: Trond R. Telgen / Flynytt

Eggemoen har vært stengt på grunn av anleggsvirksomhet og oppgradering i 2011. Flyplassen forventes åpnet for trafikk igjen sommeren 2012, men forutsetningene for bruk av Eggemoen er fortsatt uavklart.

Også i løpet av 2011 har mange modellflyplasser kommet under press, og felles for de fleste sakene er at leieavtaler er kortsiktige og at aktiviteten lever et usikkert liv på plassene.

NLF gir mange klubber og miljøer råd med hensyn til konsesjonssøknader, teknisk-operative godkjenninger, støyberegninger med mer. Det er også en del henvendelser om saker som burde kunne komme inn under spillemiddelordningen for idrettsanlegg. Imidlertid synes det å være mange av luftsportsanleggene som har kortsiktige leieavtaler, og som i liten grad er innarbeidet i kommunale og fylkeskommunale planer. Spillemiddelordningen gir i tillegg til selve tilskuddet også berettigelse til momsfratak.

Riksanlegget for Hang- og Paragliding på Vågå ble i juni rammet av en flom og anlegget ble så mye skadet at det ikke kunne åpnes i 2011-sesongen. Driften i sesongen ble sikret ved at midlertidige lokaler ble leiet inn. Utover høsten ble forskjellige alternative fremtidige løsninger vurdert, men konklusjonen ble at anlegget på Sørem som hadde blitt skadet skal renoveres. Hang- og paraglideranlegget på Vågå vil være klar til sesongåpningen 2012.

Riksanlegget på Østre Æra i Åmot Kommune drives av Oslo Fallskjermklubb etter avtale med F/NLF. Det arbeides med en oppgraderings- og vedlikeholdsplan. Det ble i 2011 fremforhandlet ny 50-års festeavtale med grunneieren, Eidsiva Energi.

Ole Reistad Senter hadde også i 2011 en god drift og gir et betydelig bidrag til seilflyseksjonens øvrige aktiviteter. Det ble på høsten iverksatt et større vedlikeholdsarbeid med hovedfokus på administrasjonsbygget.

Breddeidrett og toppidrett

Generelt om idrettssatsing

Det alt vesentlige av aktiviteten i NLFs klubber kan betraktes som breddeidrett.

Forbundsstyret har i konkurransereglementet delegert til seksjonene ansvaret for utvikling, drift og reguleringen av konkurransevirkosomheten. Det arrangeres norgesmesterskap og diverse andre nasjonale mesterskap og konkurranser innen alle NLFs idretter. Alle idrettene har med deltakere i nordiske mesterskap, EM og VM.

Seksjonene bestemmer selv om det skal satses på toppidrett. Det er bare Fallskjermseksjonen som bevisst satser på å utvikle toppidrettsutøvere og som benytter seg av kompetanse fra Olympia-toppen og Toppidrettssenteret.

Selv uten spesiell satsing på toppidrett oppnådde seilflyging en bronsemedalje i junior VM. (Se resultater lengre bak i rapporten)

På forbundsstyrets strategimøte i oktober ble seksjonene oppfordret til å satse sterkere på konkurransevirkosomheten.

Klubbutvikling

Aktivitetskonsulent Tom Brien deltar i en prosjektgruppe for klubbutvikling innen NIF. Dette som ett ledd i NIFs prosjekt Idrett & ledelse. Han har i løpet av 2011 gjennomført ni startmøter i klubbutvikling og i tillegg foretatt 15 klubbbesøk. Flere av seksjonene har vist liten interesse for klubbutvikling, eller hatt dette som satsning. De seksjonene som har tatt tak i dette viser en klar økt rekruttering, samt økt aktivitet.

Barne-, ungdoms- og rekrutteringsarbeid

Forbundet satte som mål i langtidsplanen 2011–2014 å øke kvinneandelen fra 10,6 % til 12 % i løpet av to år. I 2011 økte andelen til 11,2 %, som tilsvarer 107 ny kvinnelige medlemmer. Det satses videre for å nå målet med 12 % i 2012. NLF arrangerte i november 2010 konferansen "Sammen i luften" med fokus på hvordan få flere kvinner interessert i luftsport og hvordan få flere kvinner til å påta seg lederverv? Det er søkt NIF om midler til å arrangere en ny konferanse i 2012, for å evaluere de tiltakene man kom frem til på 2010 konferansen, samt eventuelt tilføre nye tiltak.

Ungdomsutvalget har hatt tre møter og ett telefonmøte. Det årlige "Unge ørner" arrangementet ble avholdt på Starmoen med god deltakelse. Det er registrert en liten tilbakegang i antallet barn- og ungdomsmedlemmer, mens aldergruppen 20 – 25 år har en økning. Det satses fortsatt på å øke andel ungdommer. Ungdomsutvalget vil bruke mer tid på rekruttering.

Seilflyseksjonen har gjennomført en rekke tiltak for å stimulere unge seilflygere til å utvikle sine ferdigheter, særlig som konkurranseflygere. Fallskjermseksjonen har gitt økonomisk støtte til unge talenter til formasjonshopping og har støttet klubber som har program for utvikling av unge konkurransehoppere. Modellflyseksjonen har støttet unge deltakere i NM og for deltakelse internasjonalt.

Integrering av funksjonshemmede

Avhengig av graden av og hvilken funksjonshemming man har, vil det være mulig å utøve de fleste former for luftsport, forutsatt at utstyret og forholdene for øvrig tilpasses og tilrettelegges for dette. NLF har påtatt seg ansvar for å tilrettelegge for at funksjonshemmede kan utøve luftsport.

Aktivitetskonsulenten har integrering av funksjonshemmede som et av sine arbeidsområder. Han har deltatt på en rekke konferanser om tema. Integrering er en fast post på programmet ved

Styrets årsberetning 2011

I forbindelse med markeringen av NIFs 150 års jubileum gjennomførte de to funksjonshemmede Per Christian Brunsvik og Steinar Andreassen «Norge på langs» i håndsykkel. På Jarlsberg fikk begge to ett tandemhopp, noe også prinsesse Märtha Louise fikk prøve. Her gratulerer prinsessen Steinar med et velykket hopp. Foto: Tom Brien

klubbesøk. Det er avholdt en del arrangementer sammen med ulike organisasjoner, blant andre Norges Funksjonshemmedes Landsforbund som det er opparbeidet et godt samarbeidsforhold med. Utfordringer ligger ikke hos oss med tanke på ressurser, men det å få tak i brukere. Det er derfor nødvendig å bruke mye ressurser og tid på informasjonsarbeid.

Seilflyseksjonens prosjekt "Tilrettelagt luftsport" er videreført i 2011, og er desidert det prosjektet som har hatt størst effekt i forhold til rekruttering av funksjonshemmede til luftsport.

Forbundets forretningsdrift

Norsk Aero A/S

Norsk Aero AS, som eies 100 % av NLF, selger tjenester, materiell og utstyr til forbundets klubber

og medlemmer, samt til andre kunder. Styret for Norsk Aero AS har i 2011 bestått av Frode Finnes Larsen (styreleder), Øyvind Ellefsen, Stein Erik Lundblad og John Eirik Laupsa. Daglig leder er Øivind Tollefsen, som også er leder av distribusjonsavdelingen. Frode Johansen leder avdeling Pilotbutikken (tidligere NAK-Shop),

Norsk Aero AS har i 2011 vært igjennom en krevende omstillingsprosess hvor det har vært nødvendig med nedbemanning.

Som følge av overgang til kunngjøringstjenester via internett hos Luftfartstilsynet og Avinor har omsetningen mot de tradisjonelle kunder på trykk- og distribusjonssiden vært synkende. Det er etablert nye kundegrupper i løpet av 2011, og etter en nedgang i 2010 viser omsetningen en svak stigning.

Norsk Aero AS har måttet akseptere et høyere kostnadsnivå som følge av økt husleie og nødvendige oppgraderinger av butikklokaler og produksjonsutstyr. Det er iverksatt tiltak for å sikre en tilfredsstillende resultatutvikling i kommende år.

Luftfartsskolen A/S

Luftfartsskolen AS eies av NLF, med daglig leder som minoritetsaksjonær. Skolen tilbyr teoriundervisning for flygerutdanning på alle nivåer, og i samarbeid med bl.a. flyskoler i USA tilbyr man full trafikkflygerutdanning. I skolens lokaler i Oslo har man en flysimulator hvor elevene tilbys instrument- og multicrew trening.

Skolen har stått som 50 % eier av Pilot Flyskole på Torp, som driver praktisk flygerutdanning. Grunnet uenighet om driftsmodellen med den andre eieren, Flyteknisk AS, solgte skolen seg i september ned til en 10 % eierandel.

I februar var det en dødsulykke ved vår partnerskole Phoenix East i USA der to nordmenn omkom i en flystyrt under skoleflyging. Årsaken til ulykken er fortsatt ikke avklart.

I februar ble det også inngått en treårig samarbeidsavtale med Oxford Aviation Academy om salg til "selfsponsored" segmentet av Typeratings og MCC på B737 og A320 m.m.

Thor Alvik er daglig leder av skolen med Kjersti Melling som skolesjef og faglig ansvarlig.

Luffartsskolens styre har etter generalforsamlingen i 2011 bestått av Otto Lagarhus (styreleder), Roger Holm, Christer Bonde og Martin Hasselknippe.

Regnskapsmessig har 2011 gitt en omsetning og et resultat omtrent på budsjett. Resultatmessig ble det en nedgang i forhold til foregående år. Dette med bakgrunn i nedgang i privatflyger-segmentet, økning i husleie og avkortet statsstøtte fra VOX (KD). Det forventes likevel at skolen kommer ut med et tilfredsstillende regnskapsresultat.

Kommunikasjon

Web prosjektet

Nye internettsider på ny plattform (Drupal) er utviklet og ble tatt i bruk i juni måned. Samtlige seksjoners nettsider er nå på samme plattform, med unntak av mikroflyseksjonens, samt Flynytt og NAKs Flytjeneste som ved årsskiftet foreløpig er på andre systemer. Det ligger i planen at samtlige internettsider bortsett fra Flynytt skal inn på én og samme plattform.

Bjarne Andre Myklebust var engasjert som prosjektansvarlig, mens NCR Systems har stått for selve utviklingsarbeidet. Den første fasen i utviklingen er fullført og inneholder alle primærfunksjoner for nyhetspublisering, dokumentarkiv, aktivitetskalender, forum, brukerstyring og påmeldinger. Integrering mot sosiale medier er også på plass. Lav brukerterskel har vært hovedkriterium ved oppsett og valg av system.

I en fase to skal plattformen videreutvikles til å omfatte klubbweb samt flyttes til dedikert server

som gir raskere hastighet og større fleksibilitet. Med klubbweb skal det bli mulig for de luftsportsklubbene som ønsker det å benytte felles rammeverk. Klubbweb vil også gjøre det enkelt å krysspublisere nyheter på tvers av klubber og mellom seksjoner og klubber.

Utgivelse av medlemsblader

NLF ved seksjonene utgir hele fem forskjellige medlemsblader; Flynytt (motorfly og mikrofly), Fritt Fall (fallskjerm), Fri Flukt (hang- og paragliding), Modellflyinformasjon og Seilflysport. Bladene kommer ut med fra fire til seks nummer per år. Flynytt er det eneste av bladene som distribueres via Interpress Norge AS og selges i kiosker og butikker.

Som en følge av at det fra Luftfartstilsynet ble stilt spørsmål ved bladene og deres redaktørers frie stilling i forhold til forbundet, fattet forbundsstyret i møte 5. september følgende vedtak:

«NLF slutter seg til de prinsippene som er fastsatt i Den Norske Fagpresses Forenings redegjørelse, "Utgiverrollen i fagpressen" fra 2007. Dette innebærer blant annet at redaksjonen står fritt i forhold til utgiver så lenge bladets redaksjonelle profil og totale innhold ligger innenfor bladets og utgivers grunnsyn. Redaktørplakaten og Vær-Varsom-Plakaten skal gjelde for NLFs blader. Forbundsstyret anbefaler at bladene blir medlem av Den Norske Fagpresses Forening.»

Eksterne relasjoner og samarbeid

Den årlige kontaktsamlingen (VIP-samling) som var planlagt på Starmoen ble avlyst som følge av at LT ikke så seg i stand til å prioritere den ønskede deltakelse. Som alternativt tiltak ble det i august arrangert et heldags samarbeidsmøte mellom SD, LT og NLF på overordnet nivå, og der flere prioriterte saksområder ble diskutert inngående.

Styrets årsberetning 2011

Service til klubbene

Medlems- og lisensregister (MeLWin)

NLF fører et sentralt medlemsregister og innkasserer kontingenter for samtlige tilsluttede klubber. Medlemsregisteret er integrert med forbundets lisensregister og inneholder også opplysninger om klubbens tillitsvalgte etc.

MeLWin benyttes også som register for alle norske mikrofly. Et register NLF fører på vegne av myndighetene.

I løpet av 2011 er det utviklet og implementert en egen modul i MeLWin til å ivareta et kommunikasjons- og styringssystem for kontinuerlig luftdyktighet av de fly som er med i NLF CAMO.

MeLWin Web videreutvikles stadig slik at medlemmene og klubbene selv kan utføre en større del av oppdateringer og hente ut informasjon fra registrene.

NLF CAMO

NLF-CAMO har gjennom 2011 vært igjennom en betydelig arbeidsbelastning gjennom innføring av ovennevnte flyflåte i det nye Part M regimet gjennom full gjennomgang av fly og dokumentasjon og påfølgende utferdigelse av EASA- ARC for samtlige flyindivider.

Sommeren 2011 ble NLF CAMO inspirert av LT, og ble pålagt å lukke ti avvik, der de to alvorligste var knyttet til oppstartsproblemer i forbindelse med NLF CAMO og sviktende datakvalitet på komponentunderlag fra flyverkstedene gjennom tretti år.

Samtlige avvik ble tilfredsstillende lukket i løpet av høsten 2011.

Ved årets utgang var 143 motorfly og 94 seilfly innmeldt i NLF-CAMO.

Ovennevnte problemer, i tillegg til at LT stiller krav til utforming og godkjenning av vedlike-

holdsprogrammer som er langt mer omstendelige og arbeidskrevende enn hva som kreves i Part M, har medført at NLF CAMO får et negativt økonomisk resultat i 2011.

NLF-CAMO har ved årets utgang to fast ansatte, som i det vesentlige arbeider med motorfly. I tillegg engasjeres to til fire kvalifiserte ressurspersoner blant våre medlemmer på timebasis, etter behov, spesielt på seilflysiden.

Aktivitet i forbundsseksjonene

Seksjonsstyrene utarbeider årsberetninger om aktivitet i seksjonene som inngår som vedlegg til forbundsstyrets årsberetning:

Ballongseksjonen	vedlegg 1
Fallskjemseksjonen	vedlegg 2
Hang- og paragliderseksjonen	vedlegg 3
Mikroflyseksjonen	vedlegg 4
Modellflyseksjonen	vedlegg 5
Motorflyseksjonen	vedlegg 6
Seilflyseksjonen	vedlegg 7

Resultater og hedersbemerker

Konkurransaktivitet

Med unntak av motorfly og ballong har det vært avhold norgesmesterskap innen samtlige seksjoner og det er kåret norgesmestere i 21 disipliner. Motorflyseksjonens mesterskap måtte avlyses grunnet værforholdene.

H.M. Kongens pokal

De to kongepokalene NLF har til disposisjon gikk til henholdsvis Ola Fremming, Forus RC klubb som vinner av NM i F3A modellflyging og til Ronny Helgesen, Oslo Paragliderklubb som vinner av NM i paraglidning, distanse.

Internasjonale resultater

Jon Erik Lygren, Os Aero Klubb tok en historisk bronsemedalje under VM i seilflyging for juniorer i Musbach, Tyskland.

NORGESMESTERSKAP 2011

Fallskjerm

FS-4 - formasjon	DeLand Norgies, Tønsberg Fallskjermklubb
FS-4 – rekrutt	Svingers, Tønsberg Fallskjermklubb
FS-8-formasjon	Norgies 8, Tønsberg Fallskjermklubb
Friflyging	42 Freefly, Oslo Fallskjermklubb
Friflyging-rekrutt	Gratis Flåge, Bergen Fallskjermklubb
Presisjon	(ikke avholdt)
Canopy Piloting	(ikke avholdt)

Hang- og paragliding

Hanggliding – kl. 1	Olav Opsanger, Jetta Luftsportsklubb
Paragliding – åpen klasse	Ronny Helgesen, Oslo Paragliderklubb
Paragliding – akro	(ikke avholdt)

Seilflyging

Klubbklasse	Anders Hamre, Drammen Flyklubb
Åpen klasse	Jo Inge Bjørø, Os Aero Klubb
Sportsklasse	Jon Erik Lygren, Os Aero Klubb
Juniorklasse	Jon Erik Lygren, Os Aero Klubb
Akroflyging	(ikke avholdt)

Motorflyging

Akroflyging	(avlyst)
Presisjonsflyging	(ikke avholdt)

Mikroflyging

Mikroflyging	Petter Strømme og Kurt Norevik, Bergen Aero Klubb
--------------	--

Modellflyging

F1 A – friflukt	Ingolf Steffensen, Skedsmo Modellflyklubb
F1 B – friflukt	Vegar Nereng, Ørnen Modellflyklubb
F1 H – friflukt	Vegar Nereng, Ørnen Modellflyklubb
F2 B – linekontroll	Clamer Meltzer, Trondheim Modellflyklubb
F3 A – R/C motor	Ola Fremming, Tønsberg Modellflyklubb
F3 B – R/C seil	(ikke avholdt)
F3 C – helikopter	Jon Roger Thomassen, Forus RC klubb
F3 F – R/C seil	Espen Torp, Forus RC klubb
F3 J – R/C seil	Jo Grini, Valdres Flyklubb
F3 J – R/C seil junior	Fredrik Grini, Valdres Flyklubb
F4 C – skala	(avlyst)

Styrets årsberetning 2011

Laget "42 Freeway" med Derek Broughton, Bent Onshus og Marius Sotberg (kamera) fikk sølvmedaljen i friflyging under EM i Artistic Events, fallskjerm, som ble avholdt i Saarlouis i Tyskland I firerformasjon for kvinner tok "Polaris" med Trude Sviggum, Sissel Finseth, Elle Buchardt, Kristine Willadsen og Gudrun Rokne (kamera) bronsemedaljen.

Jo Grini, Valdres Flyklubb, ble nordisk mester i F3J modell seilfly og det norske laget, som besto av Jo Grini, Arild Røsvik, Stig Magne Olsen og Fredrik Grini, vant lagkonkurranse. Fredrik Grini ble nordisk juniormester.

Nils Harald Hansen, Aerobatic Club of Norway, tok sølv under nordisk mesterskap i akroflyging som ble avholdt på Starmoen, Elverum.

Tom Erik Hole takker for tildelingen av NAKS gullmedalje.
Foto: Torkell Sætervædet

Otto Scharff (t.h.) mottar NAKs gullmedalje av NLFs president Arild Solbakken
Foto: Roger Holm

Hedersbevisninger

NAKs gullmedalje er tildelt Tom Erik Hole og Otto Scharff. NAKs sølvmedaljer er tildelt Knut Rygh. NAKs gullnål er tildelt Ståle Novik, Bernt Bøchmann, Frank Halvorsen, Øystein Tenfjord Engelsen og Per A. Iversen.

Seksjonshederstegn er tildelt Einar Bjørnebekk (motorfly), Svein Birkeland (seilfly) og Stig Bjørneberg (fallskjerm). Hang- og paraglidings seksjonshederstegn for 2010 ble overrakt Øyvind Ellefsen i 2011.

FAI Paul Tissandiers Diploma for 2010 ble tildelt Kjell T. Olsen under åpningsseremonien for FAI General Conference i Beograd i oktober.

Otto Lagarhus (t.v.), Kjell T. Olsen og Arild Solbakken etter at Kjell har mottatt diplom fra FAIs president.

Foto: Arne Mathisen

Økonomisk årsberetning 2011

Innledning

Norges Luftsportforbund (NLF) er et fleridrettsforbund tilsluttet Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske Komité (NIF) som et særforbund. NLF organiserer følgende idretter under fellesbetegnelsen luftsport; ballongflyging, fallskjermhopping, hanggliding og paragliding, mikroflyging, modellflyging, motorflyging og seilflyging. De enkelte idrettene er organisert i seksjoner. Virksomhetene drives av tilsluttede klubber over hele landet. Forbundet har sitt sekretariat i Oslo, og eier og driver tre riks-sentere for henholdsvis fallskjerm på Rena, for hanggliding og paragliding i Vågå og for seilflyging på Elverum.

Antall medlemmer ved årsskiftet

Forbundet har ved årsskiftet 247 tilsluttede klubber. Åtte nye klubber ble tatt opp i forbundet i 2011, mens seks klubber er slettet, slik at det blir en netto tilvekst på to klubber.

218 av de 247 tilsluttede klubbene organiserer kun én av forbundets aktiviteter. 29 klubber er organisert med grupper for to eller flere aktiviteter. I tabellen under kan man se hvordan gruppene i de 29 klubbene fordeler seg på de forskjellige aktivitetene slik at det dannes 288 enheter.

Klubbene kan i henhold til NLFs lov organiseres i særkretser der man finner det formålstjenelig. NLF har kun én særkrets, Troms Luftsportskrets.

Klubbene hadde ved siste årsskiftet totalt 18.014 medlemskap. Dette er en økning med 375 medlemskap, eller 2,1 %, siden 2010.

2.017 kvinner er medlemmer i klubbene ved årsskiftet. Dette er en økning med 107 (5,6 %) siden forrige årsskifte. Kvinner utgjør 11,2 % av den totale medlemsmassen. Fallskjem har her

Antall medlemmer i klubbene per 31.12 fordelt på forbundets aktiviteter:

	2011	2010
Ballongmedlemmer	24	20
Fallskjermmedlemmer	5 305	4 890
HG/PG medlemmer	2 409	2 312
Mikroflymedlemmer	1 452	1 369
Modellflymedlemmer	3 805	3 798
Motorflymedlemmer	3 828	4 004
Seilflymedlemmer	1 179	1 233
Direkte-medlemmer	12	13
Total	18 014	17 639

	Antall klubber	Fordeling av gruppene	Totalt ant enheter
Klubber med grupper	29		
Motorflyklubber/grupper	38	22	60
Seilflyklubber/grupper	13	13	26
Modellflyklubber/grupper	72	12	84
Mikroflyklubber/grupper	28	19	47
HG/PG klubber/grupper	45	4	49
Fallskjermklubber	21		21
Ballongklubb	1		1
Total	247		288

Økonomisk årsberetning 2011

Medlemskap per 31.12.2011 fordelt på kjønn og aldersgrupper:

	0 – 5	6 – 12	13 – 19	20 – 25	26 +	Sum	%
Kvinner	10	23	239	557	1.188	2.017	11,2
Menn	26	88	609	1.753	13.521	15.997	88,8
Total	36	111	848	2.310	14.709	18.014	
% av total	0,2	0,6	4,7	12,8	81,7		

den største kvinneandelen med 28,4 %, mens modellfly kun har 1,2 % kvinner.

Miljø

Det er et godt arbeidsmiljø i forbundets sekretariat og det er ikke rapportert om skader eller ulykker i forbindelse med arbeidet. Virksomheten forurenser ikke det ytre miljø.

Sykefravær

For de 15 fast ansatte var det et sykefravær på 5,9 %. Fraværet var uvanlig høyt i 2011 grunnet to langtidssykemeldte.

Likestilling

Av de 15 fast ansatte er det to kvinner.

Årsregnskap

Årsregnskapet for NLF samlet viser et underskudd på 143.927 kroner, mot fjorårets overskudd på 2.136.530 kroner. NLFs fellesadministrasjon viser et negativt resultat på 1.379.528 kroner, mot fjorårets overskudd på 683.836 kroner. Motorflyseksjonen, NLF CAMO og NLF ATO/LAPL viser også negative resultater, mens de øvrige seksjonene går med betydelige overskudd.

Fra spillemidlene fikk NLF tildelt fra NIF et ordinært rammetilskudd på 3.827.652 kroner (post 2 midler). Av disse midlene fikk seksjonene stilt til disposisjon følgende andeler til drift av sine idrettsaktiviteter: Fallskjermseksjonen 488.131 kroner, Hang- og paragliderseksjonen 315.213 kroner, Seilflyseksjonen 201.179 kroner, Motorflyseksjonen 366.409 kroner, Modellfly-

seksjonen 397.476 kroner, Mikroflyseksjonen 204.243 kroner og Ballongseksjonen 5 000 kroner. Det vises her til seksjonenes årsrapporter.

NLF fikk videre tildelt 463.861 kroner til utviklingsorientert ungdomsidrett som ble fordelt til prosjekter i Fallskjermseksjonen med 161.008 kroner, Hang- og paragliderseksjonen 71.969 kroner, Seilflyseksjonen 156.780 kroner og Modellflyseksjonen 74.105 kroner.

Av post 3 midlene (barn, ungdom og bredde) fikk NLF tildelt 460 000 kroner, hvorav 25.000 kroner øremerket aktivitet for funksjonshemmede.

Etter søknad for regnskapsåret 2010 fikk NLF tildelt 1.076.269 kroner i momskompensasjon via NIF. Tildelingen er fordelt i henhold til søknadsgrunnlaget slik; NLF sentralt 353.926 kroner, Fallskjermseksjonen 160.630 kroner, Hang- og paragliderseksjonen 68.665 kroner, Mikroflyseksjonen 50.791 kroner, Modellflyseksjonen 39.562 kroner, Motorflyseksjonen 141.163 kroner og Seilflyseksjonen 185.866 kroner.

Etter søknader til NIF fra forbundets klubber ble NLF tildelt 203.097 kroner av spillemidlene til utstyr i 2010. Midlene ble overført til NLF i 2011. 179.910 kroner ble fordelt til de klubbene som hadde søkt i henhold til fremlagte kvitteringer. 23.187 kroner av de tildelte midlene ble ikke benyttet og derfor returnert til NIF. For 2011 er forbundets klubber tildelt 204.700 kroner som er ført som inntekt i NLFs regnskap for 2011. Disse

midlene fordeles til de klubber som har søkt og vil bli utbetalt i 2012.

Over Justisdepartementets budsjett mottok NLF 550.000 kroner i driftsstøtte til den frivillige søk- og redningstjenesten i regi av NAKs Flytjeneste. Det vises her til årsrapport fra Motorflyseksjonen.

Det vises for øvrig til de enkelte seksjoners resultater i regnskapet. Driften av forbundets riks-anlegg fremkommer som egne resultatsentra under Fallskjermseksjonens, Hang- og paragliderseksjonens og Seilflyseksjonens resultater. Driften av NAKs Flytjeneste fremkommer i Motorflyseksjonens resultater.

Styret foreslår følgende årsoppgjørdisposisjoner: Underskuddet på 143.927 kroner belastes egenkapital. Etter disponeringen utgjør forbundets

egenkapital 8.676.510 kroner. Forbundet disponerer også totalt 3.545.829 i øremerkede fonds.

Lov

Norges Luftsportforbund har en lov som er i tråd med lov for Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, og den økonomiske årsberetningen er avgitt i tråd med regnskapsloven.

Fortsatt drift

Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av forbundets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Av den grunn mener styret at det er grunnlag for fortsatt drift, og regnskapet er avlagt under denne forutsetning.

Oslo 23. april 2012

Anild Solbakken
president

Tor Schaathun
1. visepresident

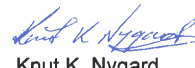

Ann Kristin Bogen
2. visepresident

John Eirik Laupsa
generalsekretær

Linda Christine Lilleng

Mikael Klingberg

Frode Finnes Larsen

Knut K. Nygard

Roger Holm

Haagen Valanes

Lars Øyno

Jan Erik Kregnes

Resultatregnskap og balanse 2011 og 2010

Regnskapet for Norges Luftsportforbund består av resultatregnskap og balanse med noter. Resultatregnskapet er satt opp i henhold til regnskapslovens bestemmelser og viser inntekter og kostnader ut fra inntektstype og kostnadstype.

Det føres avdelingsvise resultatoppstillinger for henholdsvis NLFs felles inntekter og kostnader og for den enkelte seksjoners inntekter og kostnader. I tillegg føres det resultatoppstilling for NLF CAMO og NLF ATO/LAPL. Ved fremstillingen av regnskapene for godkjenning sammenfattes de avdelingsvise oppstillingene (note 19) til ett felles regnskap.

Detaljerte resultatoppstillinger, på aktivitets/resultatsenternivå, for de enkelte seksjoner/avdelinger og for NLFs felles inntekter og kostnader, fremlegger for henholdsvis seksjonsmøtene og Luftsportstinget som utfyllende noter til regnskapet. Som egen note til balansen (note 18) er de eiendeler og den gjeld som seksjonene disponerer/forvalter fremstilt for hver seksjon slik at seksjonenes fordring/gjeld til fellesskapet fremkommer.

Regnskapstallene blir presentert uten fortegn, med unntak av negative resultater og finanskostnader som markeres med minustegn.

Resultatregnskap

RESULTATREGNSKAP

Inntekter	Noter	2011	2010
Medlemsinntekter	1	12.649.614	12.042.769
Offentlig tilskudd	2	5.559.963	5.403.871
Andre inntekter	3	15.948.225	16.086.650
Sum inntekter		34.157.802	33.533.290
Kostnader			
Varer og tjenester		1.884.422	2.237.457
Lønn / personalkostnader	4	15.081.727	11.493.323
Andre driftskostnader	5, 9	18.727.521	19.402.693
Avskrivninger	6	147.658	187.040
Sum kostnader		35.841.328	33.320.513
Driftsresultat		-1.683.526	212.777
Finansinntekter	7	1.680.544	2.048.340
Finanskostnader		-140.945	-124.587
Årsresultat	19	-143.927	2.136.530

OVERFØRINGER

		2011	2010
Annen egenkapital	16	-143.927	2.136.530
Sum		-143.927	2.136.530

BALANSE / EIENDELER

Anleggsmidler	Noter	2011	2010
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	6,12	2.790.064	2.754.994
Driftsløsøre, inventar, kontormaskiner ol	6	956.580	1.014.017
Sum varige driftsmidler		3.746.644	3.769.011
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	8	1.878.117	1.878.117
Andre fordringer	15,18	2.789.810	1.816.710
Sum finansielle anleggsmidler		4.667.927	3.694.827
Sum anleggsmidler		8.414.571	7.463.838
Omløpsmidler			
Varer		52.355	24.905
Sum varer		52.355	24.905
Fordringer			
Kundefordringer	9	2.506.557	1.908.561
Andre fordringer	10	165.511	1.265.113
Sum fordringer		2.672.068	3.173.674
Kontanter og bankinnskudd			
Kontanter og bankinnskudd	11	6.955.194	7.323.275
Sum kontanter og bankinnskudd		6.955.194	7.323.275
Sum omløpsmidler		9.679.617	10.521.854
Sum eiendeler		18.094.188	17.985.692

Balanse

BALANSE / EGENKAPITAL OG GJELD

	Noter	2011	2010
Egenkapital			
Annen egenkapital	16	12.222.339	12.366.266
Sum egenkapital		12.222.339	12.366.266
Gjeld			
Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2.008.924	1.825.984
Skyldig offentlige avgifter	13	1.458.910	1.213.877
Annen kortsiktig gjeld	14	2.404.015	2.579.565
Sum kortsiktig gjeld		5.871.849	5.619.426
Sum egenkapital og gjeld		18.094.188	17.985.692

Oslo 23. april 2012

Arild Solbakken
president

Tor Schaathun
1. visepresident

Ann Kristin Bogen
2. visepresident

John Eirik Laupsa
generalsekretær

Linda Christine Lilleng

Mikael Klingberg

Frode Finnes Larsen

Knut K. Nygard

Roger Holm

Haagen Valanes

Lars Øyno

Jan Erik Kregnes

Noter til regnskap og balanse

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven, NIF sine bestemmelser og god regnskapsskikk for små foretak.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres etter hvert som de leveres.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Anleggsmidler er eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Omløpsmidler er poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Kortsiktig gjeld er gjeld som forfaller tidligere enn ett år etter balansedagen. Langsiktig gjeld er gjeld som forfaller senere enn ett år etter balansedagen.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Varige anleggsmidler avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp

på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld med unntak av andre avsetninger, balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Det foretas nedskrivning for påregnelig ukurans.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlenes levetid dersom de har antatt levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet.

NOTE 1 MEDLEMSINNTEKTER

	2011	2010
Medlemskontingenter til forbundet	5.804.945	5.366.155
Medlemskontingenter til seksjonene	4.167.910	3.981.705
Medlemsblader	1.518.047	1.647.187
Lisenser og flygetillatelser	1.158.712	1.047.722
	12.649.614	12.042.769

NOTE 2 OFFENTLIG TILSKUDD

	2011	2010
Rammetilskudd - NIF Post 2	4.291.513	4.353.871
Barn- og ungdomsmidler – NIF Post 3	460.000	500.000
NIF utstyrsmidler	204.700	
VO-midler	53.750	
Tilskudd Justisdepartementet til flytjenesten	550.000	550.000
	5.559.963	5.403.871

Noter til regnskap og balanse

NOTE 3 ANDRE INNTEKTER

Andre inntekter er diverse aktivitetsinntekter i forbundet sentralt og i seksjonene. Av disse utgjør:

	2011	2010
Momskompensasjon mottatt via NIF	1.076.269	832.308
Sponsorinntekter	16.000	10.000
Diverse salg (bl.a. annonser i bladene)	4.244.613	3.357.793
Leieinntekter (internat/fly)	2.685.695	2.954.910
Forsikringspremier (innkassert for forsikringsselskaper)	2.528.647	2.657.612
Royalty bøker	237.202	246.414
Inntekter/egenandeler diverse arrangementer, kurs etc.	5.159.800	4.448.889
Interne overføringer (se også note 5)	0	1.578.724
	15.948.225	16.086.650

NOTE 4 ANSATTE, GODTGJØRELSE, LÅN TIL ANSATTE

Fast ansatte utgjør 14,3 årsverk (15 personer). I tillegg er det utbetalt lønn til 25 personer for deltids- eller prosjektarbeide.

Lønnskostnader	2011	2010
Lønninger	10.099.946	8.171.774
Arbeidsgiveravgift	1.779.369	1.429.356
Pensjonskostnader	2.950.986	1.642.487
Andre personellkostnader	251.426	249.706
Sum lønnskostnader	15.081.727	11.493.323

Som lønn og annen godtgjørelse til generalsekretær er det i 2010 utbetalt kr 902.742 og i 2011 kr 918.943.

Pensjonsforsikring

Forbundet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter Lov om obligatorisk tjenestepensjon. Forbundets ansatte er dekket gjennom en kollektiv pensjonsforsikring i et forsikringsselskap og oppfyller med det kravet etter loven. Pensjonspremie for 15 personer er for 2010 kostnadsført med kr 1.642.487,- og for 2011 med kr 2.950.986,-. Det er i 2011 foretatt noen endringer i stillinger/ansvar som har medført høyere lønn og pensjon, samt at premien for de eldste ansatte (nær pensjonsalder) er blitt betydelig høyere.

Lån til ansatte

Det er ikke ytet lån til ansatte.

NOTE 5 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2011	2010
Revisor (honorar og konsulenttjenester)	116.206	67.812
Husleie, lys, brensel, renhold, inventar, vedlikehold etc.	1.408.987	2.329.455
Telefon, porto, IT, kopiering etc.	1.254.364	1.910.089
Møte og reisekostnader	4.062.425	3.424.178
Forsikringspremier (videreformidlet + egne forsikringer)	2.402.410	2.248.234
Kjøp diverse tjenester (bl.a. trykking blader)	5.515.325	5.401.097
Diverse andre driftskostnader	3.967.803	2.443.104
Interne overføringer (se også note 3)	0	1.578.724
	18.727.521	19.402.693

Revisor

For 2010 er det kostnadsført revisjonshonorar med kr 67.812 hvorav kr 40.000 vedrører revisjon og kr 27.812 konsulenttjenester. For 2011 er det kostnadsført revisjonshonorar med kr 116.206, hvorav kr 85.581 vedrører revisjon (kr 31.200,- gjelder revisjon i 2010) og kr 30.625 konsulenttjenester.

NOTE 6 VARIGE DRIFTSMIDLER - AVSKRIVNINGER

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulert av- og nedskrivninger.

Riksanlegg	Starmoen	Østre Æra	Vågå
Bokført verdi 31.12.2009	2.167.000	1	21.178
Anskaffet i 2010	74.993	0	517.875
Årets avskrivninger	-21.000	0	-5.053
Bokført verdi 31.12.2010	2.220.993	1	534.000
Anskaffet i 2011	0	0	63.063
Årets avskrivninger	-21.993	0	-6.000
Bokført verdi 31.12.2011	2.199.000	1	591.063

Forsikringsverdi

Bygninger og innbo på rikssenter på Starmoen er fullverdiforsikret for kr 23.126.574,-
Bygninger og innbo på rikssenter på Østre Æra er fullverdiforsikret for kr 17.071.093,-
Bygninger og innbo på rikssenter på Vågå er fullverdiforsikret for kr 10.977.292,-

Noter til regnskap og balanse

Andre driftsmidler:	2011	2010
Anskaffelseskost 01.01	1.380.204	939.925
Tilgang	62.228	440.279
Avgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12	1.442.432	1.380.204
Akkumulerte avskrivninger 01.01	-366.186	-205.200
Årets avskrivninger	-119.665	-160.986
Akkumulert avskrivning 31.12	-485.851	-366.186
Bokført verdi 31.12	956.580	1.014.018

NOTE 7 FINANSINNTEKTER

	2011	2010
Utbytte fra Norsk Aero AS	0	260.000
Utbytte fra Luftfartsskolen AS	1.090.909	1.318.182
Renteinntekter bankinnskudd	436.630	336.769
Renteinntekter fond	136.242	89.003
Utbytte Gjensidige forsikring	16.763	41.516
Realiseringsgevinst vPos		2.870
Sum	1.680.544	2.048.340

NOTE 8 AKSJER I ANDRE SELSKAPER

Selskap	Antall	Pålydende	Kostpris	Bokført verdi
Norsk Aero AS	90	10.000	900.000	900.000
Luftfartsskolen AS	260	1.000	910.000	910.000
Kjeller Aero Senter AS	66	1.000	68.115	68.115
Andre aksjer			26.677	2
Sum			1.904.792	1.878.117

Forbundet eier 100 % av aksjene i Norsk Aero AS og 90,9 % av aksjene i Luftfartsskolen AS. NLF hadde aksjer i vPos AS som var nedskrevet til kr 1.000. Selskapet ble i 2010 solgt og NLFs aksjer i selskapet ble omsatt for kr 3.870, hvilket ga en realiseringsgevinst på kr 2.870 (ref. note 7).

NOTE 9 KUNDEFORDRINGER

Fordringene er vurdert til pålydende og forfaller til betaling innen ett år.

	31.12.2011	31.12.2010
Totale kundefordringer	2.880.692	2.348.561
Ved utgangen av året er det avsatt til tap	374.135	440.000
Kundefordringer etter avsetning til tap	2.506.557	1.908.561

Av kundefordringene per 31.12.11 utgjør tildelte utstyrsmidler, som skal utbetales til klubbene i 2012, kr 204.700.

Konstatert tap på fordringer kr 176.579 for 2010 og kr 153.750 for 2011. Det vesentligste av tapene er ikke betalte annonser i Flynytt kr 65.159 i 2010 og kr 30.000 i 2011 (konkurser) og i Fritt Fall kr 33.000 i 2010 samt utenlandske firmaer som ikke betalte fakturaer for flystevnet 2009 med kr 37.504. Øvrige tap er diverse andre gamle poster.

NOTE 10 ANDRE FORDRINGER

Andre fordringer er kostnader betalt inneværende år gjeldende neste regnskapsår.

NOTE 11 LIKVIDER

	2011	2010
Bundne bankinnskudd - skattetrekk	1.079.956	538.214
Bankkonto Luftforsvarets gavefond	144.475	548.292
Diverse bankkonti og kontanter	5.730.763	6.236.769
Sum	6.955.194	7.323.275

NOTE 12 PANTSTILLELSER

Pantobligasjonen pålydende kr 3.000.000,- som var utstedt i rikssenteret på Østre Æra, som sikkerhet for enhver forpliktelse NLF har til DnB NOR Bank ASA, er i overensstemmelse med banken, slettet. Pr 31.12.11 er forbundets engasjement med banken en bankgaranti pålydende kr 350.000,- gjeldende leieforhold for kontor-lokalene i Rådhusgaten 5 B og bankgaranti pålydende kr 50.000 for tollkredit. Det er utstedt pantobligasjon pålydende kr 2.700.000,- i rikssenteret på Starmoen som sikkerhet for lån Seilflyseksjonen har tilsagn om i Nordea.

NOTE 13 OFFENTLIGE TREKK/AVGIFTER

	2011	2010
Forskuddstrekk	477.749	503.471
Skyldig merverdiavgift	235.748	108.364
Skyldig arbeidsgiveravgift	745.920	602.042
Sum	1.458.910	1.213.877

Noter til regnskap og balanse

NOTE 14 ANNEN KORTSIKTIG GJELD

	2011	2010
Avsatte feriepenger	1.089.719	939.845
Skyldig refusjon kontingent til klubbene	134.810	170.586
Kortsiktig gjeld NLF felles	239.177	100.000
Kortsiktig gjeld Fallskjemseksjonen	147.600	42.637
Kortsiktig gjeld Hang- og paragliderseksjonen	6.619	55.344
Kortsiktig gjeld Motorflyseksjonen	12.685	76.772
Kortsiktig gjeld Modellflyseksjonen	0	37.223
Kortsiktig gjeld NLF CAMO		390.000
Kortsiktig gjeld Seilflyseksjonen:	100.000	64.416
Forsikringspremier seilfly ført utgift som forfaller neste år	431.405	416.742
Forskuddsinnbetalinger fra medlemmer for leie av seilfly	242.000	286.000
Sum	2.404.015	2.579.565

NOTE 15 FORDRINGER OG GJELD

Andelen av fordringene som forfaller senere enn ett år

	2011	2010
Lån i Luftforsvarets gavefond	1.468.936	1.088.700
Seilflymateriellån	665.000	410.000
Sum	2.133.936	1.498.700

Forbundet har ingen gjeld som forfaller senere enn fem år.

NOTE 16 EGENKAPITAL

	Kapital- fond	Elevsikrings- fond	Luftforsv. gavefond	Hangar- fondet	Annen egenkapital	Sum
31.12.2009	800.000	450.000	1.754.779	429.993	6.795.395	10.230.167
Resultat 2010			46.222	1.600	2.088.708	2.136.530
Korreksjon					-431	-431
31.12.2010	800.000	450.000	1.801.001	431.593	8.883.672	12.366.266
Resultat 2011			62.435	800	-207.162	-143.927
31.12.2011	800.000	450.000	1.863.436	432.393	8.676.510	12.222.339

NOTE 17 LUFTFORSVARETS GAVEFOND TIL NORSK AERO KLUBB

	Restlån 31.12.11	Status 31.12.11	Restlån 31.12.10	Status 31.12.10
Kapital per 1. januar		1.801.001		1.754.779
Panteobligasjoner				
Bodø Flyklubb	510.000		570.000	
Bodø Flyklubb	56.000		64.000	
Elverum Flyklubb	0		100.000	
Fjordane Flyklubb	380.000		200.000	
NTNU Fallskjermklubb	245.000		280.000	
Sola Flystasjons Flyklubb	20.113		37.710	
Tromsø Fallskjermklubb	270.197			
Valdres Flyklubb	237.500			
Utlånt	1.718.810		1.251.710	
Bankkonto per 31. desember	144.475		549.291	
Renteinntekter tilført fondet		62.284		46.222
Kapital per 31. desember	1.863.285	1.863.285	1.801.001	1.801.001

Noter til regnskap og balanse

NOTE 18 SPESIFISERT OVERSIKT OVER BALANSEN FORDELT PÅ AVDELINGER/SEKSJONER

Norges Luftsportforbund felles

Eiendeler	Noter	2011	2010
Anleggsmidler			
Aksjer	8	1.878.117	1.878.117
Lån Luftforsvarets Gavefond	15, 18	1.718.810	1.251.709
Sum anleggsmidler		3.596.927	3.129.826
Omløpsmidler			
Kundefordringer	9	2.506.557	1.908.561
Forskuddsbetalte kostnader	10	20.351	559.719
Andre fordringer		300.000	
Likvider	11	6.719.071	6.738.453
Bankkonto Luftforsvarets Gavefond	11,17	144.475	548.292
Sum omløpsmidler		9.690.454	9.755.025
Interne fordringer			
Fordringer Seilflyseksjonen		1.335.489	1.716.343
Fordringer HP-seksjonen		268.867	204.338
Fordringer NLF CAMO		1.236.772	552.528
Fordringer ATO/LAPL		95.464	
Sum interne fordringer		2.936.592	2.473.209
Sum eiendeler NLF		16.223.973	15.358.060

Norges Luftsportforbund felles

Egenkapital og gjeld	Noter	2011	2010
Egenkapital			
Kapitalfond	16	800.000	800.000
Elevsikringsfond LFS	16	450.000	450.000
Egenkapital NLF felles	16	2.333.348	3.712.875
Luftforsvarets Gavefond	16,17	1.863.436	1.801.001
Sum kapital		5.446.784	6.763.876
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		2.008.924	1.825.984
Avsatte feriepenge	14	1.089.719	939.845
Offentlige trekk/avgifter	13	1.458.910	1.213.877
Skyldig refusjon klubber	14	134.810	170.586
Annen kortsiktig gjeld	14	239.177	100.000
Sum kortsiktig gjeld		4.931.540	4.250.292
Intern gjeld			
Gjeld Fallskjermseksjonen		2.762.659	1.630.030
Gjeld Mikroflyseksjonen		1.439.591	1.349.390
Gjeld Modellflyseksjonen		688.624	381.503
Gjeld Motorflyseksjonen		901.257	930.720
Gjeld Ballongseksjonen		53.518	52.249
Sum intern gjeld		5.845.649	4.343.892
Sum egenkapital og gjeld		16.223.973	15.358.060

Noter til regnskap og balanse

Fallskjermseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Riksanlegg Østre Æra	6,12	1	1
Driftsmidler	6	41.485	
Forskuddsbetalte kostnader	10	63.541	257.420
Bank	11	10.168	34.680
Fordring NLF		2.762.659	1.630.030
Sum eiendeler		2.877.854	1.922.131
Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	2.730.254	1.879.494
Sum kapital		2.730.254	1.879.494
Kortsiktig gjeld	14	147.600	42.637
Sum gjeld		147.600	42.637
Sum egenkapital og gjeld		2.877.854	1.922.131

Seilflyseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Riksanlegg Starmoen	6, 12	2.199.000	2.220.993
Driftsmidler	6	855.000	900.000
Inventar/holdninger		52.355	24.905
Forskuddsbetalte kostnader	10	68.250	140.694
Bank	11	81.183	1.808
Seilflymateriellån	15	771.000	550.000
Sum eiendeler		4.026.788	3.838.400
Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	1.917.894	1.354.899
Sum kapital		1.917.894	1.354.899
Lån NLF		1.335.489	1.716.343
Kortsiktig gjeld	14	773.405	767.158
Sum gjeld		2.108.894	2.483.501
Sum egenkapital og gjeld		4.026.788	3.838.400

Hang- og paragliderseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Riksanlegg Vågå	6	591.063	534.000
Driftsmidler	6	20.895	45.765
Forskuddsbetalte kostnader			1.564
Bank	11	297	42
Sum eiendeler		612.255	581.371
Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	336.769	321.689
Sum kapital		336.769	321.689
Lån NLF	14	268.867	204.338
Kortsiktig gjeld		6.619	55.344
Sum gjeld		275.486	259.682
Sum egenkapital og gjeld		612.255	581.371

Motorflyseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Datautstyr	6	39.200	68.252
Hangarlån		-	15.001
Forskuddsbetalte kostnader	10	8.549	153.044
Andre fordringer		667	
Fordring NLF		901.257	930.720
Sum eiendeler		949.673	1.167.017
Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	344.365	531.364
Hangarfond	16	432.393	431.593
Flytjenesten	16	160.230	127.288
Sum kapital		936.988	1.090.245
Kortsiktig gjeld	14	12.685	76.772
Sum gjeld		12.685	76.772
Sum egenkapital og gjeld		949.673	1.167.017

Noter til regnskap og balanse

Mikroflyseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Fordring NLF		1.439.591	1.349.390
Sum eiendeler		1.439.591	1.349.390

Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	1.439.591	1.349.390
Sum egenkapital		1.439.591	1.349.390

Modellflyseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Forskuddsbetalte kostnader	10	4.153	152.672
Fordring NLF		688.624	381.503
Sum eiendeler		692.777	534.175

Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	692.777	496.952
Sum kapital		692.777	496.952
Kortsiktig gjeld			37.223
Sum gjeld		-	37.223
Sum egenkapital og gjeld		692.777	534.175

Ballongseksjonen

Eiendeler	Noter	2011	2010
Fordring NLF		53.518	52.249
Sum eiendeler		53.518	52.249

Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	53.518	52.249
Sum egenkapital		53.518	52.249

NLF CAMO

Eiendeler	Noter	2011	2010
Eiendeler		0	0
Sum eiendeler		0	0
Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	-1.236.772	-942.528
Sum kapital		-1.236.772	-942.528
Lån NLF		1.236.772	552.528
Kortsiktig gjeld			390.000
Sum gjeld		1.236.772	942.528
Sum egenkapital og gjeld		0	0

NLF ATO/LAPL

Eiendeler	Noter	2011	2010
Eiendeler		0	0
Sum eiendeler		0	0
Egenkapital og gjeld			
Kapital	16	-95.464	0
Sum kapital		-95.464	0
Lån NLF		95.464	-
Sum gjeld		95.464	0
Sum egenkapital og gjeld		0	0

Noter til regnskap og balanse

NOTE 19 RESULTATREGNSKAPER (INNTEKTSTYPE / KOSTNADSTYPE) PER SEKSJON/AVDELING OG RESULTATDISPONERING

Inntekter	NLF sentralt	Ballong	Fallskjerm	HG/PG	Mikrofly
Medlemsinntekter	6.179.840	300	2.165.850	906.685	569.705
Offentlige tilskudd	2.514.699	5.000	674.114	387.182	204.243
Andre inntekter	842.634	0	2.873.443	496.551	963.937
Sum inntekter	9.537.173	5.300	5.713.407	1.790.418	1.737.885
Kostnader					
Varer og tjenester	53.369	0	500	40.746	0
Lønn / personalkostnader	7.157.179	0	880.461	665.157	643.520
Andre driftskostnader	5.026.762	5.703	4.017.838	1.033.822	1.047.344
Avskrivninger	0	0	20.743	30.870	0
Sum kostnader	12.237.310	5.703	4.919.542	1.770.594	1.690.864
Driftsresultat	-2.700.137	-403	793.865	19.824	47.021
Finansinntekter	1.383.079	1.672	56.895	3.430	43.180
Finanskostnader	62.470	0	0	8.174	0
Årsresultat	-1.379.528	1.269	850.760	15.080	90.201

Modellfly	Motorfly	Seilfly	CAMO	ATO/LAPL	Gavefond	NLF total
682.150	1.747.617	397.165	0	0	0	12.649.312
471.581	916.409	386.735	0	0	0	5.559.963
159.414	2.002.649	5.397.975	3.211.773	0	152	15.948.528
1.313.145	4.666.675	6.181.875	3.211.773	0	152	34.157.803
0	406.083	1.380.542	3.183	0	0	1.884.422
246.584	1.464.652	1.333.775	2.607.929	82.471	0	15.081.727
882.944	2.950.527	2.847.655	894.905	12.993	7.028	18.727.521
0	29.053	66.993	0	0	0	147.659
1.129.528	4.850.315	5.628.965	3.506.017	95.464	7.028	35.841.329
183.617	-183.640	552.910	-294.244	-95.464	-6.876	-1.683.526
12.208	30.383	78.739	0		70.958	1.680.544
0	0	68.654	0		1.647	140.945
195.825	-153.257	562.995	-294.244	-95.464	62.435	-143.927

Til Status: Flytjenesten 32.942

Til Status: Hangarfond 800

Til Status: Motorflysek. -186.999

Resultatet føres til balansen som økning eller belastning av seksjonens/avdelingens kapital.

Fallskjermseksjonen inkluderer drift av rikssenteret på Østre Æra. Hangglider- og Paragliderseksjonen inkluderer drift av rikssenteret i Vågå. Seilflyseksjonen inkluderer drift av rikssenteret på Starmoen. Motorflyseksjonen inkluderer drift av NAKs Flytjeneste. Resultatregnskaper på aktivitets/resultatsenternivå for seksjonenes drift, samt for rikssentrene og flytjenesten, fremlegges av seksjonsstyrene til sine seksjonsmøter.

Til Tinget i
Norges Luftsportsforbund

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Norges Luftsportsforbund, som består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap som viser et underskudd på kr 143.927 for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for forbundets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av forbundets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Luftsportsforbund per 31. desember 2011 og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Den norske Revisorforening

Leo Revisjon DA

Nils Hansens vei 2, 0667 Oslo • Revisornummer: 983 846 459 • Telefon: 22 07 40 00 • Telefax: 22 07 00 40 • www.leorevisjon.no

Avd. Østfold: Stasjonsveien 84, 1746 Skjeberg • Telefon: 69 12 34 00 • Telefax: 69 12 34 01

Avd. Akershus: Hofmoen Gård, 1960 Løken • Telefon: 63 86 38 32 • Telefax: 63 86 43 60

Direkte: Even Kroken 22 07 00 41 • Olav Heggard 22 07 00 42 • Lorentz Grimsøen 22 07 00 43

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av forbundets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, den 25. april 2012

Leo Revisjon DA

Olav Heggard
Registrert revisor

Kontrollkomiteens beretning

ÅRSBERETNING FRA KONTROLLKOMITEEN I NLF FOR 2011

I henhold til NIF's lov § 2-12 avgir kontrollkomiteen herved sin beretning til tinget.

Det har vært avholdt 3 møter i kontrollkomiteen i 2011.

Kontrollkomiteen skal føre tilsyn med organisasjonsleddets økonomi. Kontrollkomiteen skal påse at organisasjonsleddets midler er anvendt i henhold til lover, vedtak, bevilgninger og økonomiske rammer, samt at de foretatte økonomiske disposisjoner er i samsvar med forbundets lov og beslutninger fattet av tinget. Kontrollkomiteen skal videre forsikre seg om at organisasjonsleddets interne økonomiske kontroll er hensiktsmessig og forsvarlig.

Kontrollkomiteen skal påse at forbundets regnskapsførsel er pålitelig og at dets årsregnskap og delårsrapporter gir et korrekt uttrykk for forbundets drift og finansielle stilling. Kontrollkomiteen skal ved gjennomgang av regnskapene vurdere forbundets finansielle stilling, forvaltning og drift.

Kontrollkomiteen har følgende merknader til det forelagte regnskap:

Kontrollkomiteen har gjennomgått styrets protokoller, samt andre dokumenter komiteen har funnet det nødvendig å gjennomgå. Komiteen har fått alle opplysninger fra forbundets administrasjon og revisor som komiteen har bedt om.

Kontrollkomiteen har gjennomgått styrets årsberetning for 2011 og det styrebehandlete årsregnskapet for 2011. Styrets beretning og årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Kontrollkomiteen har fått seg forelagt revisjonsberetningen for 2011, og revisor har avgitt «ren» beretning.

Det materiale kontrollkomiteen har fått seg forelagt gir ikke foranledning til særlig bemerkninger utover det som fremgår av denne beretning.

Kontrollkomiteen anbefaler at styrets beretning og forbundets årsregnskap for 2011 godkjennes av forbundstinget.

Dato: 29. april 2012

Håvard Rognerud
Komiteleder

Lars Rasmussen

Marianne Nordli

Ballongseksjonens årsberetning

Seksjonsmøtet

Seksjonsmøtet som samtidig er årsmøte i Ballongklubben Frisk Bris ble avholdt 26. mars.

Seksjonsstyrets sammensetning

<i>Leder</i>	Mikael Klingberg
<i>Nestleder</i>	Hans Rune Mikkelsen
<i>Styremedlemmer</i>	Sofia Orvarsson Trond Nordby Otto Jacobsen Pål Morten Hverven
<i>Valgkomité</i>	Per Olav Holtebu (leder) og Anders Frydenberg

Take off fra Kontraskjæret i forbindelse med markeringen av Norges Idrettsforbunds 150 års jubileum den 7. mai 2011.

Foto: Mikael Klingberg

Administrasjon

Seksjonens daglige administrasjon ivaretas av NLFs sekretariat. Ballongseksjonen har ingen dedikert ansatt til å ivaretar seksjonens anliggende.

Lisenser

	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
Ballonglisenser	0	13	2	13

Ballonger

Ballongklubbene disponerte ved årsskiftet følgende antall ballonger:

	2011	2010
Antall ballonger	17*	17*

*) 2 av ballongene er registrert i utlandet.

Det er levert en ny ballong til Trondheim Ballong Klubb.

Aktivitet

Det føres ikke sentral statistikk over antall ferder og/eller fløyne timer.

Ulykker / hendelser

Det er ikke rapportert noen ulykker eller hendelser.

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det har vært avholdt to styremøter hvor en rekke saker har vært behandlet.

Seksjonsstyrets sentrale oppgaver

Styret arbeider med oppdatering av Ballongseksjonens håndbok, "blåboken", som omfatter;

- Plan for utdanning av ballongførere og opprettholdelse av ferdigheter.
- Materiellreglement, heri innbefattet krav til ballonger.
- Operative instruksjoner og sikkerhetsbestemmelser.

Styret har gitt en uttalelse vedrørende å unnta ballonger fra flyforbudet i restriksjonsområde EN R 102 over Oslo sentrum.

Styret følger tett utviklingen i forhold til nye sertifikatbestemmelser, forholdet til CAMO, ny- og omregistrering av ballonger, kravene til gassylindere og andre tekniske forskrifter.

Internasjonal representasjon

Mikael Klingberg er norsk delegat til FAIs ballongkommisjon (CIA) men har ikke deltatt i møter i kommisjonen i løpet av året.

Konkurranser og annen aktivitet

Eneste felles seksjonsaktivitet var ferd over Oslo med start fra Kontraskjæret den 7. mai i forbindelse med NIFs 150 års jubileum. Det ble da gitt dispensasjon for flyging i restriksjonsområdet EN R 102.

Poa Ekblad fløy over Galdhøpiggen og Glittertind hvor han fikk tatt noen flotte bilder. Steffen Steffensen greide å lande nede i Rjukan etter ferd over Gaustadtoppen. Aktiviteten for øvrig har vært konsentrert rundt Oslo, Trondheim og Skien. Det var ingen norsk deltakelse i EM i Spania. Det er påmeldt deltakere til VM i USA i 2012.

Økonomi

Det kreves ikke inn seksjonskontingent fra medlemmene. Ved fordeling av rammetilskuddet fra NIF mottar seksjonen årlig 5.000 kroner. Ved utstedelser og fornyelser av lisenser mottar seksjonen 50 kroner per lisens, hvilket for 2011 utgjør 300 kroner. Årets kostnader er på 5.703 kroner og gjelder refusjon av utlegg for avvikling av årsmøter for flere år tilbake i tid.

Ved inngangen til 2011 hadde seksjonen til gode i fellesskapet 52.249 kroner. Det ble i 2011 tilført seksjonen 1.672 kroner i interne renter for tilgodehavende. Resultatregnskapet for 2011 viser et overskudd på 1.269 kroner som tilføres kapitalen. Seksjonen har med det et tilgodehavende i fellesskapet på 53.518 kroner.

Sluttbemerkninger

Seksjonen er NLFs minste – men en av de best synlige!

Mikael Klingberg (s), leder

Fallskjermseksjonens årsberetning

Seksjonsmøtet

Foto: Johan Bryhni

Seksjonsmøtet ble avholdt den 2. april på Radisson Blu Airport Hotel Gardermoen.

Ut over valget var de to viktigste sakene som ble behandlet FS 4 satsingen i et perspektiv på 2014 og langtidsplanen 2011–2014.

Seksjonsstyrets sammensetning

Leder

Frode Finnes Larsen, Hønefoss Fallskjermklubb

Nestleder

Mathias Holtz, Voss Fallskjermklubb

Styremedlemmer

Bodil Leira Stene, Tønsberg Fallskjermklubb

Ingela Reppe, Stavanger Fallskjermklubb

Ramsy Suleiman, Føniks Fallskjermklubb

Varamedlemmer

Inger Aakre, Grenland Fallskjermklubb og

Stig Berge, Oslo Fallskjermklubb

Valgkomité

Hans Christian Heer Amlie (leder), Kari Hernes og Siri Victoria Lund.

Administrasjon

Seksjonens daglige administrasjon ivaretas av NLFs sekretariat hvor Jan Wang er ansatt som fagsjef og avdelingssjef og lønnes over seksjonens budsjett. I tillegg er Knut Asgeir Lien ansatt i 18 % stilling som landslagsansvarlig.

Det var en fatal ulykke der to hoppere kolliderte under skjerm med resultat at en omkom og en fikk store skader.

Det har vært en gradvis økning av rapporteringer av hendelser som, i utgangspunktet, ikke er rapporteringspliktige. Dette er både styret og SU meget fornøyd med.

Lisenser

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
Elevbevis line	273	340	297	351
Elevbevis AFF	337	425	259	330
Elevbevis FF	93	160	89	166
Lisens A	226	454	218	431
Lisens B	130	518	124	479
Lisens C	34	188	41	199
Lisens D	17	262	19	253
FAI sportslisens	231	1.293	218	1.362

Aktivitet

	2011	2010
Antall hopp totalt	59.929	61.645
Antall tandem	2.732	2.462

Ulykker og hendelser

	2011	2010
Antall rapporterte hendelser	164	129
Antall omkomne	1	0
Antall store skader	3	1
Total antall skader	40	42
AAD fyringer	6	4
AAD redninger	3	0

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det er avholdt seks seksjonsstyremøter hvor 47 saker er behandlet.

Seksjonsstyrets sentrale oppgaver

Planlegging og gjennomføring av seksjonsmøtet,

arbeid med utvikling av en ny strategiplan tuftet på føringer fra strategiarbeidet i styret NLF, oppfølging av gjeldende langtidsplan samt utviklingen av nytt målsettingsdokument for idrettsatsingen.

Fallskjermseksjonens årsberetning

Toppidrett	Klubb utvikling	Administrasjon og organisasjon
<ul style="list-style-type: none"> • FS prosjekt • FF landslag • Revidering idrettsdokument • Toppidrett utover 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Klubbhåndboka • Koordinatorer • Kommunikasjon • Prosess med klubber	<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteringssystem • IT strategi • Kartlegge kompetanse • Kvalitetssystem (NLF) • Orgutvalg (NLF)

Internasjonal representasjon

Delegat til FAIs fallskjermkomisjon (IPC) er Pål Bergan med Trude Sviggum som alternativ delegat.

Representant til European Parachute Union (EPU) er Hans Christian Heer Amlie.

Sikkerhets og utdanningskomiteen (SU), har bestått av Knut Lien (leder), Rolf I. Sotberg (materiellsjef), Tone D. Bergan og Alvin Fyhn. SU har gjennomført fire formelle møter og en rekke telefonkonferanser. Det er gjort revisjoner i Håndbokas del 000, 100, 200, 300, 400 og 500. Det er utarbeidet ny handlingsplan ved ulykker samt varslingsplan ved ulykker. Det ble utgitt to SU bulletiner og fire serviceordrer.

Granskningskomisjon. 18. august nedsatte Styret F/NLF en granskningskomisjon etter ulykken på Jarlsberg 17. august. Kommissjonen leverte sin rapport 9. november.

Konkurransekomiteen har bestått av Trude Sviggum (leder) Kristian Moxnes og Bodil Leira Stene. Det er utarbeidet et nytt konsept for NM som skal utprøves i 2012. NM 2011 ble gjennomført på er god måte av Tønsberg FSK. Alle klasser ble gjennomført med unntak av skjerm flyging (CP).

I world cup og EM 2011 tok 42 FF sølvmedaljen i Free Fly mens Polaris tok bronzen i FS4 kvinner i samme konkurranse.

Dommerkomiteen har bestått av Anna Maria Lund og Steinar Lillås. I tillegg til dømning nasjonalt og internasjonalt er det anskaffet et nytt dommersystem, Camtrix, som for første gang ble benyttet under NM.

Riksanlegget er leid ut til Oslo Fallskjermklubb frem til 2015. Rikssenterkomiteen har bestått av Simen Enersen, Siri Walter, Mathias Holtz og fagsjef. Det har ikke vært gjennomført møter i komiteen men vedlikeholdsoppfølgingen er gjort av Simen Enersen og fagsjef. I den prosessen er Ramsy Suleiman av seksjonsstyret utpekt som kvalitetssikrer i kraft av sin utdanning og yrke.

Norgesmestre

Klasser	Lag	Snitt	Navn
FS 4 åpen	Deland Norgies	18	Kolbenstvedt, Nansen, Tuv, Valen og Holan
FS R	Tønsberg FSK	13,4	Nansen, Bjørnstad, Fredriksen, Fasting og Holan
FF åpen	42 Free Fly	51.30	Broughton, Onshus og Sotberg
FF R	Gratis Fløge	26,80	Broughton, Sæle og Hegrenes
FS 8	Norgies 8	11,1	Kolbenstvedt, L. Nansen, Tuv, Valen, N. Nansen, Evensen, Hjelle, Finnseth og Holan

Det ble i 2011 jobbet med å få fornyet leieavtalen mellom NLF og Åmot kommune. På grunn av en lovendring må en ny leieavtale inngås mellom grunneier som er Eidsiva og NLF. Avtalen er undertegnet og vil bli tinglyst i 2012. Den løper til 2062. Ingen årlig leie frem til 2022, deretter kr 2000 pr år.

Økonomi

Seksjonens økonomi er god. Inntektene kommer i hovedsak fra medlemskap og overføringer av NIF tilskudd via NLF. Det har vært et stort underforbruk både med henhold til FS 4 prosjektet og vedlikeholdskostnader på rikssenteret. Årsaken til dette er i begge tilfeller at planleggingen kom sent i gang grunnet sent beslutningstidspunkt, da seksjonsmøtet og Luftsportstinget ble gjennomført i april. Underforbruket er avsatt til bruk i 2012 slik at budsjettpostene for FS 4 og rikssenteret økes i 2012 i forhold til vedtatt budsjett.

Resultatet for 2011 er på 850.760 kroner som er et positivt avvik i forhold til budsjett på 1.150.760 kroner. Det store positive avviket er grunnet at store deler av planlagt aktivitet vedrørende FS 4 satsingen og vedlikehold på rikssenteret ikke ble gjennomført. Denne aktiviteten vil bli lagt på den budsjetterte aktiviteten for 2012. Økte medlemsinntekter både for hoppere og tandemelever utgjør sammen med streng økonomistyring den resterende differansen.

Sluttbemerkninger

Det ble i 2011 utført rett under 60.000 hopp. Dette er marginalt mindre enn for 2010. Når vi tar med i betraktning at det var utfordringer med været (hele Ekstremспорт veko regnet nesten bort), noe ujevnt med flykapasitet og at det i 2010 var en "boost" i antallet hopp i forbindelse med norgesrekordforsøket, ser vi oss fornøyd med antallet og utviklingen. Medlemsutviklingen er meget god. Vi har en solid posisjon i et luftsportsforbund som nå for første gang har over 18.000 medlemmer.

Lagene 42 FF og Polaris tok henholdsvis sølv og bronse i WC/EM. Det er først og fremst en imponerende og inspirerende innsats av lagene. Sentralt må vi fortsette å jobbe for å sikre konkurranseidretten og kontinuitet, samtidig vurdere effekten av denne for fallskjermporten – slik at vi gjør de riktige prioriteringer og disponeringer.

Vi ser nå en økning i antall ikke-rapporteringspliktige hendelser. Dette oppfattes som positivt og sier noe om den gode rapporteringskulturen vi har i fallskjermporten.

Det er vanskelig å se tilbake på 2011 uten å nevne ulykken. Seksjonsstyret satte umiddelbart ned en granskingskomisjon som høsten 2011 la frem sin rapport. Rapporten fordeler ikke skyld, men skal belyse alle forhold og faktorer rundt ulykken. Styret er tilfreds med hvordan kommisjonen har jobbet med rapporten, hvordan SU har håndtert anbefalinger i etterkant og hvordan instruksene ved ulykke fungerte.

I forhold til langtidsplanen er seksjonen i rute og en orientering av dette ble gitt på ledersamlingen i februar 2012. Sikkerhet og tilgang på luftrom og anlegg er primærfokus for seksjonen. Utover dette vil seksjonsstyret i perioden frem mot seksjonsmøte i 2013 fokusere på toppidrett, klubbutvikling og organisasjonsutvikling.

Frode Finnes Larsen (s), leder

Hang- og paragliderseksjonens årsberetning

Seksjonsmøtet

Seksjonsmøtet ble avholdt den 2. april på Radisson Blu Airport Hotel Gardermoen. Seksjonsmøtetets agenda inneholdt de vanlige årsmøtesakene som årsberetning, regnskap, langtidsbudsjett og valg. Det var ingen innkomne saker på agendaen.

Seksjonsstyrets sammensetning

Leder

Knut Kåstad Nygard, Sørlandet Paragliderklubb

Nestleder

Christer Bonde, Hallingdal Paragliderklubb

Styremedlemmer

Arne Kristian Boiesen, Oslo Hang- og paragliderkl.

Ane Pedersen, Oslo Paragliderklubb

Mirjam Steien, Bergen Hang- og paragliderkl.

Varamedlem

Ole Johnny Rønneberg, Polarsirkelen Hang- og paragliderklubb

Valgkomité

Trude Steen (leder), Bjørn Hammer og Tom Salamonsen.

Administrasjon

Seksjonens daglige administrasjon ivaretas av NLFs sekretariat hvor Arne H Hillestad er ansatt som fag- og avdelingssjef og lønnes over seksjonens budsjett.

Rikssenteret i Vågå
under storflommen
11. juni 2011.
Foto: Stein-Are Skogeng

Lisenser

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
Elevbevis SP 1	0	15	22	25
Elevbevis SP 2	2	33	11	26
Pilotbevis SP 3	9	45	8	47
Pilotbevis SP 4	3	46	5	46
Pilotbevis SP 5	2	126	1	131
Sum SP lisenser	16	265	47	275
Elevbevis PP 2	198	448	180	423
Pilotbevis PP 3	99	542	73	501
Pilotbevis PP 4	31	167	43	149
Pilotbevis PP 5	29	390	35	348
Sum PP Lisenser	357	1.547	331	1.421
Totalt flylisenser	373	1.812	378	1.696
FAI sportslisenser	79	716	44	670

Aktivitet

	2011	2010
Paragliding turer	22.483	23.383
Hanggliding turer	1.467	2.247

Diagrammet viser de turer som logges i loggboka (no.flightlog.org) på nettet. Man er ikke pålagt å logge turer unntatt ved paramotor og tandemflyging. Reelt antall turer er derfor antakelig 5-15 % høyere enn tabellen viser.

Kursaktivitet

Liste over nybegynnerkurs de siste to årene:

	2011	2010
Antall kurs totalt	55	54
Antall HG kurs	3	3
Antall PG Kurs	53	51
Elever totalt	276	308
Antall HG elever	15	23
Antall PG elever	265	285

Hang- og paragliderseksjonens årsberetning

Ulykker og hendelser

Hendelsestype	2011	2010
Næruhell PG	30	19
Uhell PG	14	13
Ulykker PG	18	19
Næruhell HG	1	1
Uhell HG	2	0
Ulykker HG	6	4
Fatale ulykker	0	(PG) 2

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det er avholdt 7 seksjonsstyremøter hvor 93 saker er behandlet.

Seksjonsstyrets sentrale oppgaver

Den viktigste oppgaven i 2011 har vært rikssenteret, hvor seksjonen ble bedt om å lage en ny reguleringsplan slik at overnatting kunne skje på forskriftsmessig måte. Senteret ble dessverre skadet for en halv million i flommen i pinsen, da vannet stod over halvannen meter opp i første etasje. Styret og anleggsutvalget har jobbet med fremtiden til Rikssenteret i Vågå i 2011.

Internasjonal representasjon

Knut Kåstad Nygard og Øyvind Ellefsen representerte seksjonen på møte i FAI hang- og paragliderkommisjon (CIVL) i mars 2011.

Arne H Hillestad representerte seksjonen på møte i European Hanggliding and Paragliding Union (EHPU) den 6. mars 2011. Arne deltok også på ESTC (European Safety and Training Committee) møte i Budapest den 9. juli.

På Nordisk møte arrangert i Oslo 26. november 2011 deltok Knut Kåstad Nygard, Øyvind Ellefsen og Arne H Hillestad.

Aktivitet i utvalg og komiteer etc.

HP/NLF har følgende aktive komiteer:

Konkurransekomité paragliding

Komiteleder Tonny Karlsen jobber med konkurransevirkosomheten i paragliding.

KKPGAkro med leder Øyvind Osdal jobber med konkurranseaktiviteten i akroflyging med paraglider.

KKHG med leder Stephan Hobbesland jobber med konkurransevirkosomheten i hanggliding.

Det er også utnevnt konkurransekomiteer i PPG (paramotor) og Speedriding, men disse vil først komme ordentlig i gang med sitt arbeide i 2012.

Knut Kåstad Nygard og Arne Kristian Boiesen har jobbet med anleggssaker i anleggskomiteen. De har jobbet mye med Rikssenteret i Vågå.

Fri flukt er seksjonens fagblad og i 2011 byttet seksjonen redaktør til Dag Harald Hovind. Det kom ut kun 2 nr i 2011 men seksjonen tar sikte på 4 nummer i 2012.

Sikkerhetskomiteen som er ledet av Olav Kant har jobbet med hendelser og sikkerhet i 2011.

Ronny Helgesen (t.v) ble norgesmester i paragliding og vant med det Kongepokalen for 2011. NLFs president Arild Solbakken står for overrekkelsen.
Foto: Arne H Hillestad

basert på avbruddsforsikringen som var tegnet. Situasjonen førte likevel til at senteret ikke klarte å få inn alle de pengene som man hadde budsjettet med. De andre postene på budsjettet kom ut i henhold til budsjett eller bedre.

Regelverkskomiteen som ledes av Bjørn Hammer har jobbet med sikkerhetssystemet, regelverksbrudd og dispensasjoner i 2011.

Utdanningskomiteen som ledes av Kjell Christian Krane har stått for alle instruktørkurs og seminarer som ble arrangert i 2011.

Økonomi

Seksjonen hadde ikke noen oppsparte midler ved begynnelsen av 2011 fordi dette ble brukt på utvendig og innvendig forbedring av rikssenteret i 2010. Flommen i pinsen satte rikssenteret ut av funksjon, men en erstatningsløsning ble lansert

Sluttbemerkninger

Året går i historiebøkene som et meget vått år med mindre flyging enn vanlig på grunn av mye nedbør hele sesongen. Rikssenteret stod også 1,5 meter under vann og ble ødelagt. Det positive er at seksjonen økte med over 100 medlemmer. Styret håper at den positive fremgangen også viser seg i 2012. Sikkerhetsmessig var året "normalt" men seksjonen jobber aktivt med sikkerhet hele tiden. Vi ser frem til en ny sesong med restaurert rikssenter og mye aktivitet for seksjonens hangglider og paragliderpiloter!

Knut Kåstad Nygard (s), *leder*

Mikroflyseksjonens årsberetning

Seksjonsmøtet

Seksjonsmøtet ble avholdt den 2. april på Radisson Blu Airport Hotel Gardermoen og var samtidig en markering av Mikroflyseksjonens 25 års jubileum. Knut Rygh, som var en av initiativtagerne, fikk tildelt NAKs sølvmedalje. Andre inviterte pionerer som deltok i starten med å få seksjonen etablert fikk tildelt jubileumsdiplomer. Otto Scharff, den første seksjonslederen og en av initiativtagerne til at mikroflyging kom i gang i Norge, ble tildelt NAK's gullmedalje ved en senere anledning. Han var forhindret fra å delta på jubileumsmarkeringen.

Seksjonsstyrets sammensetning

Leder

Roger Holm, Kjeller Sportsflyklubb

Nestleder

Hilde Hognestad, Jæren Mikroflyklubb

Styremedlemmer

Mariann Flasnes, Namdal Flyklubb

Bjørn Aspestrand, Mikroflyklubben Øst

Stein Erik Lundblad, Jarlsberg Mikroflyklubb

Odd-Tore Ohnstad, Mikroflyklubben Øst

Valgkomité

Tor Berg (leder), Jostein Eide og Tor Sved

Administrasjon

Tom Bjerke har en 75 % stillingsandel som avdelings- og fagsjef. De resterende 25% er i tilknytning til NLF CAMO (20%) og Motorflyseksjonen (5%).

Helge Etnestad og Michel Verheughe i Michel's
Kitfox er klare til start under NM på Jarlsberg.
Foto: Roger Holm

Lisenser

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
Elevbevis Tre akse	123	288	108	273
Flygebevis Tre akse	66	441	91	426
Instruktører Tre akse	10	93	9	88
Elevbevis Vektskifte	5	15	4	18
Flygebevis Vektskifte	2	62	6	62
Instruktører Vektskifte	0	12	1	11
Elevbevis Gyro	4	7	3	5
Flygebevis Gyro	2	16	5	17
Instruktører Gyro	0	3	1	4
IK-1 Instruktør	1	39	5	37
IK-2 Instruktør	6	39	11	37
IK-3 Instruktør	10	30	9	29
FAI Sportslisenser	18	115	38	107
Besiktningsmenn "gyro"	-	3	-	3
Besiktningsmenn "tre-akse"	-	21	-	20
Besiktningsmenn "vektskifte"	-	11	-	11

Aktivitet

	2011	2010
Antall timer	11.415	12.317
Antall starter	34.797	37.843

Ulykker og hendelser

	2011	2010
Innrapporterte hendelser, alle kategorier	33	29
Alvorlige personskader	0	0
Omkomne (2 ulykker i 2010)	0	4

Mikroflyseksjonens årsberetning

Mikroflyregisteret

NLF fører på vegne av myndighetene register over alle norske mikrofly.

	2011	2010
Antall mikrolette luftfartøy med kjennetegn	622	608
Antall mikrolette luftfartøy med flygetillatelse ved årsskiftet	279	272
Antall mikrolette luftfartøy som har hatt flygetillatelse innenfor året	322	319
Import av mikrolette luftfartøy til Norge som er ført inn i registeret	29	41

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det er avholdt 4 seksjonsstyremøter hvor 45 saker er behandlet.

Sentrale oppgaver i styret

Styret arbeidet kontinuerlig med å ivareta og forbedre sikkerheten og kompetansen i klubbene. Arbeider for et høyt aktivitetsnivå på fly-in og konkurranser over hele landet, samt for deltagelse i internasjonale mesterskap. God og riktig informasjon til klubber og medlemmer har høy prioritet.

Internasjonal representasjon

Tormod Veiby er delegat til FAIs mikroflykommisjon (CIMA) med Mariann Flasnes som alternativ delegat. Tormod Veiby er også delegat til European Microlight Federation (EMF) med Roger Holm som alternativ delegat. Hensikten med deltakelsen i EMF er å ha kontakt skapende kunnskapsutveksling mellom medlemslandene.

Håndboksredaksjon

Tom Bjerke, Roger Holm og Tor Berg.

Flytryggingrådet

Bjørn Aspestrand og Mariann Flasnes.

Havarikomiteé

Tor Berg og Håvard Mælum.

Regelverket og fysikkerhet

Luftfartstilsynet hadde i 2011 revisjon av Mikroflyseksjonens sikkerhetssystem, og det ble gitt noen avvik og merknader. Disse er svart ut og er fulgt opp.

Sikkerhetsmøter i klubbene er årlige obligatoriske tiltak som flygeren skal delta på minst annethvert år. Dette er en av betingelsene for å opprettholde gyldig flygebevis.

I helgen den 5. og 6. februar ble det avholdt oppdateringsseminar på Hell ved Værnes for fysikkerhetsledelsen i klubbene. Her deltok operative og tekniske ledere i tillegg til et stort antall instruktører, til sammen over 80 personer.

OPS & Opplæringskomité

Tor Berg, Arnfinn Kolloen og Tor Sved.

Instruktørkurset 2011 ble avholdt på Starmoen 9. – 12. juni. Å utdanne nye instruktører er viktig for rekrutteringen og å opprettholde tilgangen på periodisk flygetrening for medlemmene.

Gyrokomiteé

Stein-Erik Lundblad, Erik Skaarup, Henrik Lund, Øyvind Langtvedt og Martin Schanche.

Teknisk komité består av Kai Lyche, Per Arne Skjørholm, Åge Flatner, Jostein Eide og Tormod Veiby. Den 12. november ble det avholdt oppdateringsseminar for besiktningsmenn i Oslo for 14 deltagere.

Aktivitetskomiteen består av Odd-Tore Ohnstad, Hilde Hognestad og Bjørn Aspestrand.

Norgesmesterskapet ble arrangert av Jarlsberg Mikroflyklubb på Jarlsberg flyplass den 4. og 5. juni. Det var et jubileumsstevne siden mikroflygingen i Norge startet med et instruktørkurs på Jarlsberg for 25 år siden. Medaljevinnerne var; gull til Kurt Norevik og Petter Strømme, sølv til Håkon Fosso og Per Høyland, og bronse til Morten Straume og Inge Flåten. Alle seks kom fra Vestlandet.

Det ble arrangert mange treff utover sommeren og høsten på de fleste av våre flyplasser og striper. Av landbaserte aktiviteter på høsten hadde aktivitetskomiteen radiotrening for de som trenger mer øvelse, og besøk hos Flyhavarikommisjonen på Kjeller.

Lagleder Tormod Veiby hadde i likhet med tidligere år fått samlet flere lag som var klare til å reise til Israel for å delta i verdensmesterskapet i mikroflyging, men av ulike grunner ble det hele avlyst. Mikroflyseksjonen oppfordrer interesserte til å vurdere internasjonal deltagelse, og støtter lagledelse og deltagere økonomisk med en andel av kostnadene.

Reidar Berntsen fikk årstakk 2011 fra Mikroflyseksjonens aktivitetskomité for den eksperthjelp han har gitt til mikroflygingen i Norge gjennom mange år.

Informasjonskomiteen består av Roger Holm, Stein-Erik Lundblad og Michel Verheughe. Seksjonen kommuniserer utad til klubbene via våre nettsider og mikroflyspalten i Flynytt, mens viktige meldinger også sendes med e-post til klubbenes adresser.

Økonomi

Resultatregnskapet for 2011 viser et overskudd på 90.201 kroner. Se forøvrig regnskapsoppstillingen.

Sluttbemerkninger

Mikroflyseksjonen har stor tilgang av medlemmer, og er en viktig del av norsk luftsport. Luftsportsforbundet må bidra med å tilrettelegge forutsetningene for å drive mikroflyging i alle landets klubber med et tilfredsstillende aktivitetsnivå.

Sikkerhetsarbeidet i klubbene er oppgradert til faste periodiske samlinger og møter som de må gjennomføre kontinuerlig. Seksjonen er leverandør av tema og dokumentasjon som passer etter de sikkerhetsfunn som blir gjort gjennom analyse og hendelser.

Mikroflyging skal være en rimelig sport uten et komplisert og kostbart byråkrati, med et sikkerhetsnivå som er godt nok til å unngå alvorlige hendelser og ulykker.

Roger Holm (s), *leder*

Claudia Kruber og Tonje Straume leverer sin navigasjonsrapport til dommer Bjørn Arild Olsen under NM på Jarlsberg.
Foto: Roger Holm

Modellflyseksjonens årsberetning

Andreas Olaussen (17) ble den yngste klubblederen i NLF da han ble valgt til leder i Haugaland Modellklubb. Før det var han styremedlem i klubben i to år.

Seksjonsmøtet

Seksjonsmøtet ble avholdt den 2. april 2011 på Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen med 67 stemmeberettigede representanter fra 32 klubber, samt 8 observatører. Møtet startet med ett minutt stillhet til minne om avdøde leder og primus motor, Terje Martinsen, som døde 18. juli 2010.

Foruten de ordinære sakene, var følgende saker oppe til behandling:

- » Gjennomgang av forslag til nytt sikkerhetssystem for modellflyging.
- » Godkjenning av uttaksstevner, NM, NK og nordiske mesterskap.
- » Økt representasjon av medlemmer i styret, med en styremedlem og en vara.
- » Ansettelse av ny fagsjef og MI redaktør.

Seksjonsstyrets sammensetning

Leder

Asle Sudbø, Trondheim Modellflyklubb

Nestleder

Haagen Valanes, Tromsø Modellflyklubb

Styremedlemmer

Anders Holt Jacobsen, Bærum Modellflyklubb

Ben Erik Ness, Bergen Modellflyklubb

Magnus Nordstrand, Gjøvik og omegn Modellflykl.

Rune Pavestad, Aurskog og Høland Modellflyklubb

Svein Rudshagen, Moss Modellflyklubb

Varamedlemmer

Arild Johansen, Oslo Mo delhelikopterklubb

Tom Erik Sørensen, Malvik Modellflyklubb

Valgkomité

Jo Grini (leder), Karl Hans Glommen og Tore Hansen.

Administrasjonen

Aktivitetskonsulent Tom Brien har fungert som fagsjef og avdelingsleder i en deltidsstilling. På

slutten av året ble det gjort avtale om ansettelse av Jon Gunnar Wold som ny fagsjef og avdelingsleder med tiltredelse i begynnelsen av 2012.

Aktivitet

Modellflyseksjonen registrerer ikke aktivitet i form av antall modellfly og/eller flyginger.

Ulykker og hendelser

Modellflyseksjonen har ingen rapporteringssystemer som fanger opp ulykker eller hendelser, noe man anser vil komme når et nytt sikkerhetssystem er på plass. I dag rapporteres dette inn som brev, e post eller pr telefon. I 2011 er det rapportert inn en hendelse med personskade. Det var kuttskade fra en propell.

Det er i tillegg kommet inn tre rapporter på uvetting flyging i nabolag/nærmiljø. To av sakene har fungerende fagsjef ryddet opp i sammen med de lokale klubbene, med bistand fra politi. Den tredje hendelsen involverer flyging med fullsize fly ved en modellflyplass, og er under behandling i NLF.

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det ble under seksjonsmøte i april valgt inn et nesten helt nytt styre for seksjonen. Kun ett styremedlem og ett varamedlem er med fra det forrige styret.

Det er avholdt fire seksjonsstyremøter hvor 32 saker er behandlet.

Seksjonsstyrets sentrale oppgaver

- » Arbeid med å ansette ny fagsjef/avdelingsleder for seksjonen
- » Ansette ny redaktør for Modellflyinformasjon
- » Arbeide med modellflyhåndboka

Styreformann Asle Sudbø og aktivitetskonsulent Tom Brien var tilstede da Gjøvik og omegn Modellflyklubb innviet ny modellflyplass på Toten. Flaterudhagen modellflyplass er navnet på det nye idrettsanlegget, med parkering, camping, sikkerhetsnett, kiosk, strøm og andre fasiliteter. Anlegget ble offisielt åpnet av varaordfører Roger Høiberg og idrettskonsulent Per Einar Stavrum fra Østre Toten kommune.

Ingen klubber tilsluttet seksjonen benyttet seg av forbundets tilbud om klubb utvikling i 2011. Dette er et satsningsområde for både forbundet og NIF.

Internasjonal representasjon

Seksjonene er representert i FAIs modellflykomisjon (CIAM) med Narve L. Jensen som delegat og Tom Erik Sørensen som alternativ delegat.

Norge har følgende posisjoner i FAI/CIAMs underkomiteer (Sub Committees - SC):

F3A SC	Ola Fremming, medlem
RC Soaring SC	Jo Grini, medlem
F3C SC	Dag Eckhoff, komitéleder
Scale SC	Narve L. Jensen, komitéleder
Electric Flight SC	Pål Stav, medlem

Lisenser

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11
A-bevis (Grunnbevis)	93	337
B-bevis (Instruktørbevis)	57	305
D-bevis (Displaybevis)	6	76
FAI sportslisenser	104	407

Modellflyseksjonens årsberetning

Ola Fremming fra Tønsberg Modellflyklubb fikk kongepokalen i 2011 som vinner av NM i klasse F3A som ble avholdt på Bore modellflyplass i regi av Forus RC klubb.

Følgende er godkjente internasjonale dommere i FAI/CIAM:

F3A og F5A	Tom Erike Sørensen og Pål Kvaløy
F3C	Dag Eckhoff og Glenn Jone Østebø
F4	Narve L. Jensen, Jan Even Liahagen, Sverre Moen og Lars Siggerud
F6A	Dag Eckhoff

Tom Erik Sørensen er en ettertraktet dommer i F3A, og har vært dommer i en rekke internasjonale mesterskap, bl.a. VM i F3A i USA.

Følgende fungerer som tekniske eksperter i FAI/CIAM:

F1	Tor Bortne og Ingolf Steffensen
F3A	Ola Fremming og Tom Erik Sørensen
F3B/F/J	Espen Torp og Jo Grini
F3C	Dag Eckhoff
F4	Narve L. Jensen
F5	Pål Stavv

Norge var i 2011 vertsland for det årlige nordiske møtet som ble avholdt 15.–16. oktober. Representanter fra Danmark, Finland, Sverige og Norge deltok.

Modellfly Informasjon (MI)

Medlemsbladet Modellfly Informasjon har fått ny redaktør, Jon Gunnar Wold.

Bladet har et opplag på 3.800 eks. som distribueres til medlemmene. Dessverre har to faste spalte-redaktører trukket seg i 2011, men én ny har kommet til, og det ser lovende ut for å få fylt de to gjenværende ledige spaltene i 2012. Linekontroll har fått ny spalteredaktør, Norvald Osvold tar over for Steinar Settem.

Sikkerhetsutvalget (SU)

Sikkerhetsutvalget (SU) har fått ny leder og nye medlemmer og består nå av; Jo Grini (leder),

Magnus Nordstrand, Magne Hegstad, Ketil Aagesen og Rolf Meum.

SU har utført et betydelig arbeid med å legge grunnlaget for den nye Modellflyhåndboka.

Instruktørkurs

Seksjonen har arrangert tre nye instruktørkurs, fordelt på Østlandet, Nord Norge og Midt Norge. Over 40 nye instruktører er utdannet. Norges første kvinnelige instruktør ble uteksaminert i Midt Norge.

Konkurransklasser

F1A (friflukt), F1B (friflukt strikkmotor) og F1H (friflukt småmodeller)

Gruppeleder Atle Klungrehaug

Ingolf Steffensen, Skedsmo Modellflyklubb ble norgesmester i F1A. Vegard Nereng, Ørnen Modellflyklubb ble norgesmester i F1B og F1H.

Ørnen modellflyklubb arrangerer årlig verdenscup stevne i friflukt, kalt "Holiday on Ice" i klassene F1A (40 deltakere i 2011) og F1B (23 deltakere) samt de mindre klassene F1C og F1Q, som trekker deltakere fra hele Verden.

Norge deltok med lag til VM F1A og B i Argentina

F2B (linekontroll stunt)

Gruppeleder Clamer Meltzer som også ble norgesmester i klassen.

F3A (R/C motor)

Gruppeleder Espen Kvien

Ola Fremming, Tønsberg Modellflyklubb ble norgesmester i klasse F3A og fikk tildelt H. M. Kongens pokal. Det er første gang i historien at det ble konkurrert om Kongepokalen i klassen F3A. Forus RC Klubb sto som arrangør av mesterskapet på Bore modellflyplass på Jæren 11.–14. august.

Det er avholdt klasse mesterskap i klassene F3A

Modellflyseksjonens årsberetning

Nordic med Tore Jemtegaard, Vingtor RC-klubb som vinner og i F3A Sport 07 med Hans Magnus Brandvold, Forus RC-klubb som vinner.

Norge stilte med lag i VM i F3A i USA og i Nordisk mesterskap i Finland.

F3C (R/C helikopter) og F3N (R/C 3D helikopter)

Jan Thore Lygren overtok som gruppeleder i 2011 etter Dag Eckhoff.

Jon Roger Thomassen, Forus RC-klubb ble norgesmester i klassen F3C.

F3F (R/C seilfly hang)

Gruppeleder Rolf Børge Rettedal

Espen Torp, Forus RC-klubb ble norgesmester i klassen.

F3J (R/C seilfly) og F3K (R/C kasteglidere)

Gruppeleder Jo Grini

Norgesmestere

F3J R/C seil, Jo Grini, Valdres Flyklubb

F3J R/C seil junior, Fredrik Grini, Valdres Flyklubb

F3K R/C seil, Lars Petter Eriksen, Gullknapp

Modellflyklubb

Nordisk mesterskap i F3J R/C seilfly ble vunnet av Jo Grini, Valdres Flyklubb. Fredrik Grini, Valdres Flyklubb vant juniormesterskapet. Det norske laget som besto av Jo Grini, Aril Røsvik, Stig Magne Olsen og Fredrik Grini, vant lagkonkurransen.

VM F3K ble arrangert i Sverige hvor Norge var representert ved tre seniorer.

F4C (R/C skala)

Gruppeleder Ole Torp

F4 – skala NM ble avlyst grunnet for få deltakere.

IMAC (R/C skala akro)

Gruppeleder Ketil Aagesen

IMAC er ikke godkjent FAI klasse og dermed heller ikke NM klasse.

Det er holdt følgende klasse mesterskap, med vinnere:

Basic

Gunnar Børseth, Trondheim Modellflyklubb

Sportsmann

John Erik Hembre, Trondheim Modellflyklubb

Intermediate

Ketil Aagesen, Trondheim Modellflyklubb

Freestyle

Ivar Fiske, Sunndal Flyklubb

Nordisk mesterskap i IMAC ble arrangert i Danmark, hvor Asle Sudbø, Trondheim Modellflyklubb vant klassen Basic.

Økonomi

Modellflyseksjonen har god økonomi, og styret fører gjennom året løpende kontroll ved at nestleder rapporterer økonomi på hvert styremøte.

Seksjonens andel av Norges Idrettsforbunds rammetilskudd fordeles innad i NLF basert på antall medlemskap i hver seksjon, hvor spesielt ungdom påvirker fordelingen positivt. Tilskuddet utgjør en betydelig del av seksjonens inntekt, og bidrar sterkt til at vi har klart å holde kontingenten tilnærmet uendret i svært mange år, og ikke minst sette en lav kontingent for barn og ungdom.

Seksjonen fikk ikke den ønskede medlemsutviklingen i 2011, og dette vil følge oss inn i 2012 mht. bruttokontingenten. Videre har det vist seg de siste årene at tilskudd fra NIF har gått ned, noe vi også registrerte i 2011.

Til tross for det ga 2011 et godt resultat som følge av at personalkostnader for heltidsansatt fagsjef ble utsatt til 2012. Det har også vært effektive styremøter, noe som har redusert møteutgifter.

Sluttbemerkninger

I løpet av høsten er det en hel del større ting som har skjedd i Modellflyseksjonen. Ny redaktør for MI har kommet på plass, og vi har fått ny fagsjef i Modellflyseksjonen. Samme person har begge funksjonene. Jon Gunnar Wold har blitt presentert i MI tidligere, og han vil representere en ny administrativ ressurs for seksjonen i NLF systemet.

Tom Brien, som har vært vår fagsjef, går over i stillingen som aktivitetskonsulent for NLF. Jeg vil benytte anledningen til å takke Tom for den meget betydelige innsatsen han har gjort, ikke minst som aktivitetskonsulent, for oss de siste 5 årene.

Jon Gunnar vil jobbe 100 % for Modellflyseksjonen i NLF, og vil bli en betydelig medspiller for styret i Modellflyseksjonen utover, både som saksforbereder til styremøter og som fagmann innad i NLF når vi nå skal begynne å få innholdet i den nye «Modellflyhåndboka» på plass og implementert.

En annen milepæl som ble nådd i løpet av høsten, var at Norges første kvinnelige modellflyinstruktør ble utdannet, Wenche Mælumsveen fra Innherred Modellflyklubb. Medlemsmassen vår fortsetter å øke sakte, men sikkert.

Det nye styret og det nye SU arbeider godt sammen for å få på plass et nytt regelverk for modellflyging i Norge. Regelverket blir rett og slett kalt «Modellflyhåndboka», som nevnt over. Vi vil forsøke å gjøre dette regelverket så enkelt som mulig, men samtidig såpass solid at vi tror Luftfartstilsynet (LT) kan godkjenne det, eventuelt med moderate endringer, som et sikkerhetssystem. Modellflyseksjonen har nå muligheten til å utvikle dette systemet selv og prøve det ut i praksis, før LT kommer inn for å godkjenne det. Modellflyhåndboka vil, dersom den blir godkjent som sikkerhetssystem, danne grunnlaget for den forskriften som LT kommer til å utarbeide for modellflyging i Norge. Et annet viktig moment, er at Modellflyhåndboka skal ha en struktur som er harmonisert med håndbøkene for de andre seksjonene, som Fallskjermseksjonen, Hang/Paragliderseksjonen, og Mikroflyseksjonen. Dette er et klart uttalt ønske både fra LT og NLF. En slik gjenkjennelighet vil dessuten gjøre det enklere for oss å få godkjent Modellflyhåndboka som et egnet sikkerhetssystem.

Asle Sudbø (s), leder

Motorflyseksjonens årsberetning

Notodden og Kongsberg Flyklubb startet med sjøflyskoling.
Foto: Torkell Sætervådet

Seksjonsmøte

Seksjonsmøtet ble avholdt lørdag 2. april på Radisson Blu Airport Hotel Gardermoen.

Seksjonsstyrets sammensetning

Leder

Lars Øyno, Hallingdal Flyklubb

Nestleder

Martin Hasselknippe, Oslo Flyveklubb

Styremedlemmer

Michelle Sandra Aitken, Sola Flyklubb

Bjørn Skogøy, Bodø Flyklubb

Eirik Brusset, Værnes Flyklubb

Ingelise Arntsen, Bergen Aero Klubb

Stig Hoftaniska, Rygge Flyklubb

Valgkomité

Line Brøto (leder), Yngve Johnsen og
Ola Lilloe-Olsen.

Administrasjon

George Lundberg ble tilsatt i stillingen avdelingssjef og fagsjef i 100 % stilling fra 1. juli etter å ha fungert i seks måneder. Tom I. Bjerke er fagkonsulent i delt stilling (5 %). Eirik Nilsen sluttet i stillingen som avdelingssjef og fagsjef etter langtids sykemelding.

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det er avholdt 11 seksjonsstyremøter hvor 110 saker er behandlet.

Styrets sentrale oppgaver

Styret har gjennom året jobbet mye med rammebetingelser og da særlig bruk av flyplasser utenom åpningstid og tilgang til flyplasser på Østlandet.

En samarbeidsavtale med Luftfartsskolen (LFS) ble midlertidig inngått i 2009 og skulle ha blitt omformulert til en endelig avtale i 2010. Dette

Sertifikater

Luftfartstilsynet utsteder, fornyer og fører register over sertifikater for motorflygere. Seksjonene er derfor avhengig av de opplysninger man får fra tilsynet.

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
PPL A (JAR-FCL)	105	1.481	122	953
PPL A (nasjonalt)	-	150		750
Sum *)	105	1.638	122	1.603

*) Mange som bytter fra nasjonalt til JAR sertifikat har begge disse gyldige. Summen gir derfor ikke et riktig bilde av antallet.

Lisenser

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
FAI sportslisenser	3	20	5	27

Aktivitet

	2011 *)	2010 *)
Antall fly rapportert	96	102
Klubb / privatflyging	9.364	9.194
Skoleflyging	7.740	9.103
Skogbrannvakt	498	338
Redningstjeneste	406	349
Seilflysleping	48	113
Fallskjermøfting	113	209
Sum timer rapportert	18.169	19.306

*) Rapportene er ikke komplette, da det mangler rapport fra en rekke klubber.

Motorflyseksjonens årsberetning

Ulykker og hendelser

Rapportering av ulykker og hendelser med motorfly skjer til Luftfartstilsynet, som fører statistikk. Tallene er hentet fra tilsynets analyseavdeling*. Dette er en oversikt over ulykker, alvorlige hendelser og andre hendelser med private, norskregistrerte luftfartøy:

År	2011	2010
Ulykker	10	11
Alvorlige hendelser	1	2
Hendelser	150	183

Dersom vi inkluderer private motorfly registrert i utlandet ser oversikten slik ut:

År	2011	2010
Ulykker	10	13
Alvorlige hendelser	1	2
Hendelser	176	217

*) Statistikken omfatter alle klubb- og privatfly, ikke bare fly i klubbregi.

arbeidet ble ikke gjennomført i 2010. Styret og administrasjonen har hatt en rekke møter med Luftfartsskolen på høsten og vinteren 2011, men partene har ikke blitt enige om en endelig avtale ved årets utløp.

Det har vært kontakt med en gruppe helikopterflygere om organisering av helikoptervirksomheten under NLF-paraplyen. Som et første steg planlegges det å opprette en helikopterkomité underlagt seksjonsstyret. Arbeidet med dette ble intensivert på slutten av året.

Internasjonal representasjon

Kjell Lyshaugen er delegat til FAIs motorflykomité (GAC) og deltok på årets møte sammen med Kurt Norevik (alternate delegate) for erfaringsoverføring med tanke på en forestående overtakelse som delegat.

Thore Thoresen deltok i det årlige møte i FAIs akrokomité (CIVA). For fjerde gang fikk det norske forslaget til obligatorisk program i

Advanced for inneværende år flest stemmer. Programmet er utarbeidet av Thore Thoresen.

Bjørn Skogøy har representert seksjonen i European Powered Flying Union (EPFU).

Lars Øyno er NLF sin representant i Europe Air Sport (EAS).

Sikkerhet og utdanning

Sikkerhets- og utdanningskomitéen (S/U) har bestått av: Ola Lilloe Olsen (leder), Ivar Dyrdal, Eirik Walle, Bjørn Skogøy og Ivar H. Henriksen.

Komiteen arbeider etter de hovedmål som er satt opp i NLFs strategiplan. Det fokuseres på å få på plass et hendelsrapporteringssystem for motorfly. Et prøveprosjekt med Opscom Systems er igangsatt

Det årlige skolesjefseminaret ble avholdt på Rica Hotel Gardermoen i november som et kombinert skolesjef- og FI-refresher-seminar i henhold til

krav i JAR FCL. Fagsjefen produserte et opplegg som S/U komiteen anså som meget godt. Luftfartsskolen stod som faglig ansvarlig for FI-kurset.

S/U vil se på om det er hensiktsmessig å kjøre FI-refresher- og skolesjefseminar som én samling for fremtiden, eller om det skal deles. Dette fordi FI-refresher delen tar veldig mye tid, og det blir lite igjen til klubbkolene og skolesjefene. Et delt seminar kan dessuten gi mulighet for å kombinere opplæring av flytryggingsledere og operativ leder sammen med skolesjefseminar, og så kjøre FI-refresher separat.

Den første S/U-bulletinen ble før jul sendt via e-post direkte til hvert enkelt medlem. Formålet med bulletinene er å gi faglig påfyll på en god måte, slik at hver enkelt kan arkivere og benytte dette som det passer. Tema som er valgt vil også kunne danne utmerket grunnlag for sikkerhetsseminar/-kvelder i klubbene.

S/U har en fast spalte i Flynytt der ulike temaer tas opp på en uhøytidelig måte. S/U oppfordrer klubbene til å videreutvikle egnede opplegg for å ha kontinuerlig dynamisk fokus på sikkerhetsarbeidet.

GAP skal videreføres, og målet for de neste årene er tre årlige samlinger. I 2011 ble to av samlingene (i vest og nord) kansellert grunnet været.

S/U komiteen har gitt høringssvar til havarikomisjonen i GA relaterte ulykker og hendelser, og våre høringssvar er tatt med i rapportene. NLF har på denne måten mulighet til å legge fram sine faglige synspunkter på en god måte direkte inn mot myndighetene.

Flyteknisk

NLF CAMO er nå i full drift med 143 motorfly innmeldt. Mange flyeiere opplever CAMO som kostnadskrevende og fordyrende. Muligheten for besparelser ved forespørslers om tilbud fra flere verksteder utnyttes ikke fullt ut. Dessuten vanskeliggjør geografisk plassering muligheten

for dette i mange tilfeller.

Luftfartstilsynets praksis for godkjenning av vedlikeholdsprogrammer anses som betydelig mer omstendelig enn regelverket i EASA Part-M legger opp til. Det vises for øvrig til forbundets rapport om CAMO.

Flyplasser, luftrom og anlegg

Arbeidet med å tilrettelegge for best mulig utøvelse av våre aktiviteter ivaretas gjennom ett av de sentrale satsningsområdene (se forbundets årsberetning).

NLF har i en periode særlig jobbet med muligheten for bruk av Avinor plasser utenom åpningstider. Mot slutten av 2011 kom endelig en sentral avtale på plass.

Leder i Motorflyseksjonen, Lars Øyno, er leder av en arbeidsgruppe med formål å bedre tilgjengeligheten for landingstrening på Østlandet. Gruppen har et tredelt mål om:

1. Å bevare mulighetene for bruk av Kjeller lengst mulig.
2. Bedre tilgangen til eksisterende flyplasser.
3. Tilrettelegge for en ny trenings/avlastningsflyplass på Østlandet.

Dette arbeidet har kommet godt i gang i 2011, men vil være et lengre prosjekt.

Avinor utga oppdaterte flykart også i 2011.

Konkurranser

Akro konkurranser er fortsatt inne i en positiv utvikling. Interessen for presisjons og rallyflyging er også god, spesielt på Vestlandet.

Presisjons- og rallykonkurranser

Konkurransekomité: Bror-Eric Hjulstad, Kurt Norevik, Roe Nerem.

Norge hadde fire deltagere i nordisk mesterskap

Motorflyseksjonens årsberetning

i presisjonsflyging i Kristianstad i Sverige.

Foruten QBE Air Rally som igjen ble arrangert av Bobbo Hjulstad på Starmoen, har det ikke blitt arrangert presisjonsflygingskonkurranser i Norge i 2011.

Akro konkurranser

Nordisk mesterskap i akroflyging ble gjennomført på Starmoen 27.–31. juli. Arrangementet ble meget vellykket med bra vær. Det var god norsk deltagelse, og Nils-Harald Hansen fikk sølv i klassen "Advanced". Planlagte treningssamlinger i juni måtte kanselleres på grunn av dårlig vær. Norgesmesterskapet på Lista senere på året ble dessverre også kansellert grunnet dårlig vær.

Akrokomiteen

Akrokomiteen består av: Ivar Dyrdal (leder),

Knut Lande, Bjørnar Vollstad, Thore Thoresen og Bjørn Strøm.

Komiteen har hatt to utvidede komitémøter, hvor også evaluatorkorpset har vært invitert til å delta. Grunnen er at hovedfokus har vært å støtte Luftfartstilsynet i utarbeidelse av ny forskrift om flygeoppvisning. LT har dessverre valgt å nedprioritere arbeidet med å ferdigstille denne forskriften, noe komiteen finner svært uheldig. Hovedfokus var med basis i erfaringer å bedre sikkerheten ytterligere når det gjelder oppvisning med formasjonsflyging. Denne saken vil bli fulgt opp videre i 2012.

Akrokomiteen er stort sett fornøyd med det endelige resultatet vedrørende nye EASA sertifikatbestemmelser når det gjelder "aerobatic rating" og krav til opplæring av akroinstruktører. Det er

Kurt Nørevik er konsentrert før start under NM i presisjonsflyging.
Foto: George Lundberg

positivt at Luftfartstilsynets krav om CRI-instruktør for å bli akroinstruktør, faller bort!

Grunnutdanning til akroflyging med teorikurs og praktisk flyging har vært gjennomført ved en rekke klubber, og det arbeides kontinuerlig med å etablere akrooutdanning i flere klubber. Fokus fremover vil være å videreutdanne instruktører for akroskoling.

Nye EASA-bestemmelser vil, når de implementeres, forenkle akroinstruktør utdanningen både for FI og CRI, siden denne utdanningen kan delegeres til aktuelle flyskoler, samt at ferdighetsprøver for tilsynet faller bort.

Informasjonsarbeid

Sentralt i Motorflyseksjonens informasjonsarbeid står NLFs nye nettside. Her publiseres medlemsinformasjon og relevante operative nyheter for utøverne. Journalistiske flynyheter publiseres derimot av Flynytt. Seksjonens underside ligger an til om lag 30.000 besøk pr år.

Utover dette utgir S/U-komiteen en bulleteng hver annen måned som går til alle seksjonens medlemmer (på e-post), se avsnitt om S/U-komiteen.

Flynytt

Flynytt er offisielt organ for både motorflyging og mikroflyging, men utgis av Motorflyseksjonen. Bladet går til alle medlemmer i motorfly- og mikroflyklubbene, med unntak av barne- og støttemedlemmer.

Redaktør er Torkell Sætervadet som arbeider for Flynytt i 60 prosent stilling. Sætervadet har tilleggsoppgaver for NLF på forbundsnivå i 40 prosent stilling.

Løssalgspisen per nummer er 85 kroner. Det er vedtatt å øke abonnementsprisen som medlemmene betaler fra 200 til 250 kroner per år fra 2012, mens den for andre abonnenter (ikke

medlemmer) økes fra 375 til 450 kroner (inkl mva).

Bladet kom med seks nummer. Hvert nummer trykkes i et gjennomsnitt på 6.800 eksemplarer.

Godkjent opplag (2. halvår 2010 og 1. halvår 2011) er 5.306 eksemplarer.

Flynytt ble i 2011 medlem av Den Norske Fagpresses Forening, og etter vedtak i NLFs forbundsstyre er det nå formalisert at tidsskriftet redigeres etter Redaktørplakaten.

Utvekslingsavtalen med de nordiske søstermagasinene (Flyv, Ilmailu, Pilot Briefing) er videreført. Dette gir bladene gjensidig tilgang til stoff og bilder.

Bladet er fortsatt helt avhengig av alle de frivillige skribentene og fotografene, men en del av reportasjene utføres av profesjonelle skribenter.

Det ble i 2011 foretatt en stor leserundersøkelse hvor det ble mottatt over 700 svar. 55 prosent av de spurte var veldig fornøyd med bladet totalt sett, mens 43 prosent var ganske fornøyd. Bare 2.5 prosent var misfornøyd. Størst interesse for leserne har stoff om allmennflyging (GA). Minst interessant finner leserne stoff om militær luftfart, selvbygging, andre luftsportsgrener utenom motor/mikroflyging, warbirds og kommersiell luftfart.

Løssalget viste en synkende tendens og var i snitt 864 eksemplarer sammenlignet med et gjennomsnitt på 1.067 eksemplarer i 2010. Nedgangen i løssalg tilskrives økt pris, det sterke

Motorflyseksjonens årsberetning

Foto: Ståle Olsen

GA-fokuset bladet har fått, samt den generelle trenden for løssalg av papirpublikasjoner. Den sterke GA-profilen er et bevisst valg basert på Motorflyseksjonens beslutning, så vel som leserundersøkelsen.

Flynyttts nettutgave (flynytt.no) viser økende trafikk. Antall besøk i 2011 var 41.972, mens antall unike besøkere var 21.845. Dette innebærer at nettutgaven når ut til vesentlig flere lesere enn papirutgaven. Antall sidevisninger i 2011 var 116.208. Da den nye nettsiden først var operativ i oktober 2010, er det umulig å si noe om trend på helårsbasis. Sammenlikner man desember 2010 med desember 2011 er antall besøk økt med om lag 50 prosent.

Sosiale medier har vært et satsningsområde i 2011. Innsatsen viser seg raskt ift. antall visninger av sidene, og det forsøkes å holde dette trykket oppe.

Annonseomsetningen var cirka 10 prosent høyere enn i 2010.

For å motvirke at økte portokostnader går ut over økonomien til bladet, er det inngått en avtale med Mediapost som vil levere Flynytt til om lag halvparten av de faste abonnentene fra nummer 1 i 2012.

Klubb utvikling

NLFs aktivitetsskulent, Tom Brien har besøkt flere klubber med formål å bidra til klubb utvikling. Dette arbeidet har vært rettet mot klubber som hadde behov for et løft.

Som vanlig er det utført en del oppdrag relatert til naturoppsyn, reintelling og lignende. Den totale aktiviteten, skogbrannvakt unntatt, vises i tabellen nedenfor.

Årstall	2011	2010
Antall oppdrag	26	16
Flytimer ved oppdrag	82	56
Flytimer ved øvelser	157	156
Flytimer andre oppdrag	167	137

Sjøflyging

Komiteen har som formål å arbeide for å få flere interessert i sjøflyging, skape kontakt med andre organisasjoner med tilsvarende interesse internasjonalt, være sjøflygingens talerør overfor myndigheter og publikum og skape kontakt mellom sjøflygere. Det ble besluttet at Ski- og Sjøflykomitéen skal få enkelte nye medlemmer. Disse er forespurt og skal motta en formell innkalling til et konstituerende møte.

Saker som det arbeides med i sjøflymiljøet er følgende:

- » Lov om motorferdsel i utmark. Dette er et vesentlig arbeid for både ski og sjøfly.
- » Hastighetsbegrensninger til sjøs.
- » Kilen sjøflyhavns eksistens er avgjørende for sjøflymiljøet i Norge. Avgjørelsen om Kilens fremtid ligger fremdeles hos Miljøverndepartementet og er den mest sentrale saken for miljøet.

NAKs Flytjeneste

Odd Stormorken er leder av flytjenesten, med Ole Jørgen Kjellmark som fagleder for søk- og redningstjenesten (SAR). Vervet som fagleder for skogbrannvakttjenesten har vært ubesatt. Karl Andreas Olsson er web-ansvarlig.

Søk- og redningstjenesten

SAR-tjenesten utførte 26 oppdrag etter utkallinger fra hovedredningssentralene og politi, med til sammen 83 flytimer. Dette er litt høyere aktivitet enn de senere årene, noe som kan være tilfeldig,

Motorflyseksjonens årsberetning

men vi tror at en bedre utviklet tjenesten også er medvirkende. Det arbeides jevnt og trutt ut mot potensielle brukere, inkludert andre frivillige organisasjoner, for å gjøre tjenesten vår kjent.

13 SAR-korps av totalt 16 har rapportert aktivitet i form av oppdrag eller øvelser. Til sammen har disse korpene gjennomført 157 øvelsestimer i løpet av året, noe som er mindre enn i toppåret 2009, men på et nivå som bør betraktes som normalt. I år har det bare vært avholdt en fellesøvelse, i Tromsø 26.–28. august, for korpene i nord.

Flytjenesten mottok kr. 550.000 fra Justisdepartementet for driften av SAR-virksomheten i 2011. Timepris for flyging har vært kr. 1.740 for oppdrag og kr 1.440 for øvelser.

Fagmøtet for SAR-korpene ble avholdt på Rica Hotell, Gardermoen, lørdag 26. mars med 13 korps representert. Utover vanlige saker, var det mye fokus på ny teknologi for overføring av bilder fra fly til bakken.

Flytjenesten er medlem i FORF (Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum). Vi ser at samarbeid med de andre frivillige organisasjonene blir mer og mer viktig. Flere korps samarbeider nå nært med Røde Kors Hjelpekorps, og dette gir positive utslag for begge organisasjonene. Det anses viktig å utvikle dette samarbeidet videre, i tillegg til samvirke med andre aktører i redningstjenesten under øvelser og aktiviteter.

Det må dessverre konstateres at ambisjonene for å få til et web-basert rapporteringssystem for Flytjenesten var større enn evnen til å gjennomføre i 2011. Dette jobbes det videre med.

Flytjenesten representert ved Nedre Romerike Flyklubb har et felles prosjekt med Forsvarets Forskningsinstitutt (FFI) på Kjeller der FFI utvikler et system basert på hyperspektral kamera-teknologi (som "ser" fargenyanser) som kan brukes til søk etter objekter fra luften.

Det er for øvrig anskaffet diverse utstyr til å forbedre utøvelsen avtjenesten for til sammen 107.000 kroner.

Skogbrannvakt

De 18 klubbene som er registrert som deltagere i skogbrannovervåkingen har fløyet totalt 498 timer fordelt på 232 turer, som er noe mindre enn den historiske normalen. En relativt våt sesong fra St. Hans og utover er hovedårsaken til dette. Tilnærmet all flyging ble gjort på våren og tidlig sommer. Alle rutene, unntatt Rogaland er fløyet i 2011. I Rogaland sa kommunene seg, med ett unntak, ikke lengre villige til å dekke kostnaden for Sola Flyklubb.

Det registres fortsatt stor interesse for tjenesten, spesielt fra Direktoratet for Sivil Beredskap (DSB), etter det arbeidet som det såkalte Johnsenutvalget gjorde etter den store skogbrannen i Froland i juni 2008. Som en følge av dette er fylkesmannsembetet pålagt å etterse at ordningen med skogbrannovervåking med fly fungerer etter hensikten i de fylker der skogbrann er ansett som en reell trussel. I praksis er det imidlertid fortsatt noe forskjellig hvor godt tjenesten er fundamentert i de enkelte fylker.

Det ble fløyet 498 timer overvåking i 2011, mot 338 året før.

Økonomi

Seksjonens økonomi er basert på inntekter fra medlemskontingenter, gebyrer for systemer og håndbøker for klubbene, rettigheter til undervisningsmateriell benyttet av Luftfartsskolen og andel av spillemidler fra NIF.

Seksjonens andel av tilskuddet fra NIF var for 2011 på 362.697 mot fjorårets 373.060 kroner. NAKs Flytjeneste mottok over Justisdepartementets budsjett 550.000 kroner i støtte til drift, utstyr og opplæring innen redningstjenesten.

Kompensasjon av merverdiavgift for varer og tjenester for all frivillig organisert virksomhet utgjorde 141.163 kroner av den kompensasjonen som tilfalt NLF. Beløpet ble fordelt i henhold til den omsetning som lå til grunn for søknaden, med 51.826 kroner på Flynytt, 28.976 kroner på flytjenesten og 60.361 kroner til seksjonen generelt.

Det ble budsjettert med 200.000 som inntekt fra Luftfartsskolen. Disse pengene er ikke mottatt. Resultatregnskapet for 2011 viser at seksjonen samlet kommer ut med et underskudd på 153.257 kroner, mot et budsjettert underskudd på 29.000 kroner.

Flynytt kom ut med et overskudd på 42.522 kroner.

Flytjenesten endte med et tilgodehavende på 32.942 kroner som tilføres tjenestens kapital i NLFs balanse.

Det ble innvilget ett lån i Hangarfondet, som senere er trukket. De to øvrige lånene er innløst, og ved årsskiftet er det ikke utlånte midler i fondet. Renter fra utlån, 800 kroner, er tilført fondet for å styrke fondets kapital som ved årsskiftet var på 432.393 kroner. Hele beløpet er ved årsskiftet tilgjengelig for utlån.

Sluttbemerkninger

Styret fikk ny leder og flere nye medlemmer, men flere av de sentrale tidligere styredeltakerne fortsatte, slik at kontinuiteten ikke kan sies å ha vært skadelidende.

Det har blitt arbeidet mye med tilgang på Avinors flyplasser utenom åpningstid, samt arbeide med å sikre tilgang til flyplasser for GA på Østlandet.

Avtalen med Avinor om tilgang på flyplasser utenom åpningstid satt langt inne. Avtalen er kanskje noe byråkratisk, men den sikrer i hvert fall brukerne av plassene slik at flyplassene kan brukes utenom åpningstid. Likeså vil alle NLFs medlemmer kunne få de samme adgangsrettigheter som

de lokale flyklubbene på disse plassene. Det er viktig at de lokale flyklubbene signerer og tar i bruk disse avtalene på sine flyplasser.

Videre er det igangsatt en gruppe som jobber med tilgangen til flyplasser for GA-virksomhet på Østlandet. Dette var spesielt viktig sett i lys av den usikre situasjonen Kjeller flyplass befant seg i. Det er etablert en arbeidsgruppe for hver av de tre hovedområdene som gruppene er ansvarlige for, og det arbeides aktivt innenfor alle tre gruppene.

CAMO ordningen har nå hatt et års normal drift bak seg, og vi ser at den aktiviteten som var planlagt er omtrent blitt oppfylt. Dessverre viste omfanget av arbeidet seg å være langt større enn opprinnelig anslått, dette skyldes strengere krav fra Luftfartstilsynet enn det som ble antatt før oppstart. Dette førte til at de varige kostnadene med ordningen er blitt noe høyere enn opprinnelig estimert. Ordningen er nå kommet inn i en driftsfase som ser ut til å fungere tilfredsstillende.

Seksjonen har ellers gått gjennom sine komiteer og hatt presentasjoner og diskusjoner med hver komitéleder. Enkelte endringer på komiteene er foretatt. Blant annet er GAP-konseptet rustet opp, og endringer vil skje på denne fronten.

Flynytt har hatt et godt år med gode utgaver og gode tilbakemeldinger. Bladet står fritt i å uttrykke meninger og har skapt debatt. Det har vært nødvendig å klargjøre bladets uavhengige posisjon i denne forbindelse.

Basert på strategisamling i NLF, er planer for ATO og LAPL blitt fastere. Mye kan tyde på at noe mer delegering kan gis fra Luftfartstilsynets side. Dette arbeidet vil fortsette i 2012, organisert som et eget prosjekt.

Totalt sett har styret fungert godt, med konstruktive debatter og gode innspill fra samtlige.

Lars Øyno (s), leder

Seilflyseksjonens årsberetning

Forsvarets beste flyever Gunnar Grønlien
og Christer Frekhaug flyr NM Sportsklasse.
Foto: Ulrica Zotterman

Seksjonsmøte

Seksjonsmøte ble avholdt lørdag 2. april på Radisson Blu Airport Hotel, Gardermoen.

Styrets sammensetning

Leder

Jan Erik Kregnes, Gauldal Seilflyklubb

Nestleder

Ida Mellesdal, Elverum Flyklubb

Styremedlem

Ole Baartvedt, Tønsberg Seilflyklubb

Tommy Kristiansen, Gardermoen Seilflyklubb

Michael Koch, NTH Flyklubb

Varamedlemmer

Trude Liavåg, NTH Flyklubb og Arne Wangsholm,

Os Aero Klubb

Valgkomité

Tom Erik Hole (leder), Ole Andreas Marskar og

Kato Kvitne

Administrasjon

Seilflyseksjonen administreres i hovedsak fra rikssenteret for seilflyging, Ole Reistad Senter (ORS) hvor de ansatte har sitt hovedkontor. Administrasjonen er en del av NLFs sekretariat og de ansatte er underlagt generalsekretæren. Kontakten med ledelsen i NLF og øvrige seksjoner opprettholdes ved kontordager i Oslo gjennom året.

Frem til 1. juni var John Eirik Laupsa ansatt som avdelingsleder og daglig leder for ORS i 50 % stilling ved siden av sitt engasjement i oppgaver for NLF sentralt. Steinar Øksenholt har vært ansatt i 100 % stilling som fagsjef, men fikk utvidet sine ansvarsområder fra 1. juni og har da også vært avdelingsleder og daglig leder for ORS.

Seksjonens arbeid i 2011

Seksjonsstyremøter

Det er avholdt ni seksjonsstyremøter hvor 83 saker er behandlet.

Lisenser

Klasse	Utstedt 2011	Gyldige 31.12.11	Utstedt 2010	Gyldige 31.12.10
Elevbevis	60	209	63	195
Flygebevis - flyslep	20	392	24	371
Flygebevis - motorseilfly	24	213	18	214
Flygebevis - vinsj	3	72	2	70
Instruktør kl 1	0	18	2	19
Instruktør kl 2	5	80	5	75
Instruktør kl 3	5	37	8	41
Instruktør kl 4	6	32	13	44
Slepetillatelser	11	147	8	149
FAI sportslisenser	23	266	19	258

Aktivitet og fly

	2011	2010
Timer fløyet	6.000	7.000
Antall starter	7.600	8.700
Antall km (strekflyging)	90.000	125.000
Antall seilfly/motorseilfly	148	148

Rapportering av timer, starter og km innsendes av flyeiere ved årsskifte. Et mindre antall fly er ikke rapportert slik at tallmaterialet fremstår som kvalifisert estimat. Antall fly er hentet direkte fra Norges Luftfartøyregister.

Ulykker og hendelser

	2011	2010
Hendelser	33	26
Ulykker	3	2

Tre av hendelsene i 2011 kom ut med større materielle skader, alle med motorseilfly (TMG).

Styrets sentrale oppgaver

Styret har gjennom året jobbet med saker innenfor følgende hovedtemaer; Økonomi, utarbeidelse og revisjon av ny strategiplan for perioden 2010–2014, medlemsutvikling, PR og rekrutter-

ing, personell og administrasjon, medlemsbladet Seilflysport, rehabilitering og vedlikehold av Ole Reistad Senter, sikkerhet og hendelser, nye EASA bestemmelser (ATO/LAPL), teknisk oppfølging (CAMO), Nordisk samarbeid (Svedanor og Nordic

Seilflyseksjonens årsberetning

Gliding Meet). Dette i tillegg til andre seilflyfaglige og administrative saker.

Internasjonal representasjon

Arild Solbakken representerer seksjonen i FAIs seilflykommisjon (IGC) og Steinar Øksenholt i European Gliding Union (EGU). Svein Larsen har deltatt på møte i OSTIV (International Scientific and Technical Organisation for Soaring Flight).

Seksjonen har videre deltatt på nordisk møte og møte i Svedanor (Samarbeidsmøte Sverige, Danmark og Norge). Ansatte har deltatt på møter og workshops i EASA (European Aviation Safety Agency).

Handlingsplanen for tingperioden

Seilflyseksjonens har som visjon i planperioden 2010–2014 - Enklere, sikrere og artigere seilflyging og med innføring av nytt europeisk regelverk som hovedmål. Handlingsplanens satsningsområder er definert med behov, mål for perioden og mål for 2011.

Sikkerhet og utdanning

Sikkerhets- og utdanningskomiteen (SUK) ledes av Svein Larssen.

Tilpasninger til nytt europeisk regelverk har kommet kortere enn forventet i 2011 og i hovedsak skyldes dette forsinkelser fra EASA, samt at vårt nasjonale Luftfartstilsyn så langt ikke har prioritert området. Det forventes at LT vil benytte seg av muligheten for utsettelse (Opt-outs) ved innføring av regelverket nasjonalt.

Fly Trygt 2 ble avsluttet med at de siste operative klubbene ble besøkt i 2011.

Seilflyseksjonen deltar aktivt i det sentrale NLF-prosjektet med å etablere en ATO (Approved Training Organisation) som kan godkjennes for utdanning til LAPL (Light Aircraft Pilots Licence). Arbeidet i 2011 har i hovedsak vært knyttet til juridiske betraktninger ved delegasjon og organisasjon samt å søke informasjon om nytt regelverk.

Seksjonen har avholdt Svedanorkurs i fjellflyging, strekkflyging og akroflyging i 2011.

Det ble gjennomført to sentrale grunnkurs i 2011, ledet av Øyvind Thomassen og Arent Arntzen.

Luftrom

Oslo ASAP (Advanced Sectorization & Automation Project) med nytt innflygingsmønster til Gardermoen ble innført 7. april 2011. I samarbeid med Avinor er det etablert luftromsbokser for seilflyging og annen luftsport med tilhørende prosedyrer og opplæringsseminar i 2011.

Høydeflygingsområdene slik de har eksistert i en årrekke fikk vi ikke lengre benytte. Nye bokser og prosedyrer er under utarbeidelse og til godkjenning hos Avinor og LT.

Per Osen er seksjonens representant i NLFs sentrale luftromsutvalg.

Miljø

Flere av våre klubber følger miljøpress rundt aktiviteten knyttet til flyplasser og flystriper. Hokksund Flyplass er av de som ved ny konsesjon i 2011 fikk merke dette.

Ved utgangen av 2011 er det fortsatt ikke noe godt alternativ til 100LL som drivstoff for våre konvensjonelle motorfly. Ved Starmoen bygges et nytt drivstoffanlegg som kan bli det første i landet som tilbyr 91/96-oktan flybensin våren 2012.

Tom Erik Hole overtok som seksjonens representant i NLFs sentrale miljøutvalg etter Svein Birkeland.

Teknisk

Hans Magnus Borge er leder av teknisk komité.

NLFs CAMO har tilbydd fulldekkende service til ca 90 seilfly i 2011. Seilflymiljøet på Vestlandet har i hovedsak valgt å knytte seg til en britisk CAMO. Det ble avholdt et sentral Pilot Owner Maintenance (POM) kurs høsten 2011.

Riksanlegget – Ole Reistad Senter (ORS)

John Eirik Laupsa var daglig leder av ORS frem til 1. juni da Steinar Øksenholt overtok. Daglig leder har ansvaret for foretningmessig drift av anlegget, koordinere og gjennomføre arrangementer, å opprettholde og søke godkjenninger av anlegget, vedlikeholde og utvikle anlegget og imøtekomme offentlige krav og rutiner for driften.

Espen Strid har vært ansatt som assisterende senterleder i en midlertidig stilling fra mai til september. Eva Golly ble i mai ansatt i en midlertidig stilling med ansvar for renhold og bevertning i mai, men valgte å fratre stillingen etter kort tid.

Hans Christian Gunneng er leder i anleggsutvalget.

Anleggsutvalget gjennomførte i 2011 en statusevaluering av Ole Reistad Senter og avga sin rapport til styre med prioriterte tiltak for vedlikehold og oppgradering.

Et omfattende vedlikehold av hytter og administrasjonsbygg ble igangsettes høsten 2011 og avsluttes innen sesongstart i påsken 2012. For å utnytte potensialet i anlegget, vedlikeholde, drifte, tilby attraktive tjenester og videreutvikle senteret har seksjonsstyret besluttet å utlyse en 100 % stilling som driftsleder underlagt daglig leder. Nye prosjekter knyttet til klubbhus og hytte/hytter tilrettelagt for våre handikappede piloter, utvidelse av baneområdet mot nord og hangar/verkstedsløse er under utredning og oppstart.

Jon Erik Lygren tok bronsemedalje i junior VM.
Foto: Jon Erik Lygren

Rekruttering og aktivitet

Tore Øvreeide er leder av PR og rekrutteringskomiteen. Martin Bjørnebekk er seksjonens representant i NLFs sentrale ungdomsutvalg.

Seksjonens store utfordring er at medlemsutviklingen siste 10 år har vært negativ. PR og rekrutteringsarbeidet søker å bøte på dette, men suksessfaktoren ble ikke funnet i 2011. Den norske seilflyskole ble etablert som et tiltak og bidrag for sentral støtte til lokale og regionale kurs og seilflyskoler.

Seksjonen har aktivt søkt midler og tilrettelagt spesielt for junioraktiviteter. Det er avholdt to junior-

samlinger (Starmoen og Salangen), videreført satsningsgruppa (landslaget) gitt støtte til kurs og konkurranser og støttet til lokalet aktivitetstiltak.

Prosjektet "Tilrettelagt luftsport" for funksjonshemmede ble videreført i 2011. En ny elev fløy sin første solo, Asbjørn Gilje. I november ble Tilrettelagt Luftsport tildelt kr 140.000 til fabrikkoverhaling av ASK-21 LN-GBZ.

Seilflysport

Jon Marthins var redaktør av Seilflysport til og med nr en i 2011. Jon Marthins måtte gi tapt for sin kreftdiagnose og døde 2. mars 2011. Gjennom layout, innhold og produksjon moderniserte Jon Seilflysport til et høyst moderne og profesjonelt medlemsblad i sin tid som redaktør. Ole Baartvedt overtok som redaktør fra og med nummer to. Seilflysport kom ut med fire nummer i 2011.

Seilflyseksjonens årsberetning

Med Norge som initiativtaker ble temaet Nordic Gliding Magazine drøftet på Nordiske møte i september. En nordisk arbeidsgruppe er nedsatt for å jobbe videre med forslaget som i sin ytterste konsekvens vil kunne bli det nye medlemsbladet for nordiske seilflygere. I første rekke synes et samarbeid mellom S/NLF og Segelflyget – Sverige, å være det mest nærliggende. En leserundersøkelse av dagens Seilflysport inklusiv tanker om en nytt nordisk blad ble gjennomført på websidene.

Konkurrans- og breddeidrett

Nils Asbjørn Sekse er leder av Uttak- og konkurransekomiteen (UKK)

Jon Erik Lygren (Os Aero Klubb) og Martin Bjørnebekk (Jeløy Seilflyklubb) representerte Norge i Junior VM i tyske Musbach. Lygren kunne reise hjem med en meget fortjent bronse-medalje, som var Norges første internasjonale seilflymedalje siden 1981. En ny generasjon aktive konkurransepiloter i junioralder er nå på fremmarsj med en stamme på 5–6 piloter.

Både Norgesmesterskapene og Norges Cup tiltrakk seg færre deltakere enn normalt i 2011. OLC Norway (Online Contest) overtok for NSMst (Norsk Seilflymesterskap i strekkflyging) som vår lavterskelkonkurranse på web.

Norgesmestere i 2011 ble: NM Åpen HK, Jo Inge Bjørø (Os Aero Klubb), NM Klubbklasse, Anders Hamre (Drammen FK), Sportsklasse og Junior, Jon Erik Lygren (Os Aero Klubb).

Totalvinner av Norges Cup 2011 var Kato Kvitne (Os Aero Klubb)

OLC Norway for distanse og hastighet ble vunnet av Erlend Sørbye (Gardermoen Seilflyklubb). NTH Flyklubb vant klubbkonkurransen. Seilflyseksjonen og Ole Reistad Senter var vertskap for Nordisk mesterskap i akroflyging for seilfly for andre gang. Mesterskapet ble avholdt i klassene Sportsman og Advanced. Nordisk mester ble Daniel Ahlin fra Sverige. Fra Norge deltok

Geir Saxegaard (Jeløy Seilflyklub), Anders Håkensen (Jeløy Seilflyklubb) og Bernt Hustad Hembre (Os Aero Klubb). Håkensen vant klassen Sportsman.

Norglide ble arrangert for andre gang (første i 2003) og planlegges nå som et arrangement hvert andre år synkronisert med Eskilstuna Open. Vinner ble Marcus Ganev fra Sverige.

UKK arrangerte i april et konkurranselederseminar for personell ansvarlig for gjennomføring av Norges Cup og Norgesmesterskap.

Merker og rekorder

Tore Bjørnstad leder Merke- og rekordkomiteen.

Komiteen har hatt et særdeles rolig og det er ikke godkjent og ustedet nye Sølv-C, Gull-C, diamanter eller Norske rekorder i 2011.

Service til medlemmer og klubber

Seilflyseksjonens administrasjon har bistått klubber og medlemmer etter beste evne gjennom året. Tilbudet er mangfoldig, men kjerneoppgaven er å kunne tilby opplæring på ulike nivåer både lokalt, regionalt og sentralt. Rammefaktorer som teknisk oppfølging og tilgang tilluftrom er også viktig. God medlemsservice med raskt respons og kort saksbehandlingstid etterstrebes.

Vurdering av aktivitet i forhold til mål

Seksjonsstyrets evaluering av handlingsplan med tilhørende mål for 2011, viser en høy grad av måloppnåelse innenfor de ulike satsningsområdene. I første rekke ble målene ikke nådd hva angår fremdrift i arbeidet med å etablere en ATO og tilpasse opplæringen til den nye EASA-sertifikatet (LAPL). Videre var ambisjonen for klubb besøk høyere enn gjennomføringsgraden.

Sett opp mot visjonen har seksjonen betydelig utfordringer i å gjøre seilflyging enklere. Sikkerhetsnivået vårt er på nivå med de beste i Europa, selv om 2011 ble et sårbart år med store materielle skader.

Den samlede aktiviteten (starter/timer) opplevde en reduksjon på om lag 15 % i 2011 sammenliknede med 2010. Rekrutteringssvikt, betydelig mindre aktivitet generelt i flere klubber samt det dårlige sommerværet med nedbør og flom både vår, sommer og høst er alle innvirkende faktorer.

Alle sentrale kurs og arrangementer ble gjennomført som planlagt i 2011, sett bort fra Svedanorkurset i akroflyging som ikke lot seg fullføre på grunn av det dårlige været.

Økonomi

Budsjettmålet for 2011 var et driftsunderskudd på kr. 820.000 hvorav Ole Reistad Senter var budsjettert med et driftsoverskudd på kr 305.000. Med bakgrunn i et svært godt driftsresultat for ORS i 2010 har seksjonen fått aksept for å avsette 900.000 til oppgradering av anlegget og derav forklaring på det store budsjetterte underskuddet.

Seilflyseksjonens resultat for 2011 ble et overskudd på 562.995. Sett opp mot budsjett er dette et positivt avvik på tilnærmet 1,4 millioner. Det er spesielt to forhold som gir dette utslaget. Planlagt vedlikehold på ORS fikk senere oppstart enn forventet slik at kostnaden først vil komme i første kvartal 2012. Dette avviket alene utgjør 750.000. Driften av ORS var videre i overkant av 850.000 bedre enn budsjett. Drift av seksjonens riksanlegg, Ole Reistad Senter, og status for Seilflymateriellfondet fremkommer i seksjonsregnskapet.

Seksjonen har fra 1. juni 2011 kun en fast ansatt, noe som gir betydelige kostnadsbesparelser på sikt. Samtidig er arbeidsbelastningen stor og det kan ikke forventes så lav bemanning over tid.

Det vises forøvrig til resultatregnskap med balanse og noter for en fullverdig status.

Sluttbemerkning

Mange vil mye i seilfly Norge. Det er en positiv glød

som smitter til flere. Fjoråret bringes videre med nye aktiviteter og kreative handlinger.

Arbeidet med det nye europeiske kravet til skolevirksomhet og sertifikater (ATO og LAPL) har stått på programmet også i 2011. Fra april 2012 vil det nye systemet gjelde, men mye tyder på at starttidspunktet vil bli forskjøvet frem til 2013. Alle avtaler er fortsatt ikke på plass, men landene har tre års overgangstid på seg.

2011 så ut til å bli et godt år når det gjelder forsikringsordningen. Det var heldigvis få skader året i gjennom, men i løpet av årets siste uke fikk vi dessverre omfattende havarier på to fly. Heldigvis ble ingen skadet i disse to tilfellene.

Det er tatt nye grep innen PR- og rekruttering. Det må gå raskere. Da blir det også artigere. Det var budskapet fra seilflykonferansen på Golsfjellet i 2010, og også i 2011 ble det arbeidet videre med denne målsettingen. Forholdene er også innarbeidet i seksjonens eget strategidokument. Ny seilflykonferanse på Golsfjellet planlegges også for høsten 2012.

Seilflysenteret på Starmoen er i ferd med en omfattende oppgradering av administrasjonsbygget og hyttene. Dette arbeidet går videre også i 2012. Mulighetene for dette har kommet etter solid økonomisk styring gjennom flere år. Også i 2011 fortsetter dette og overskuddet ventes å bli solid.

Bemannings situasjonen på Starmoen har gjennom året vært utfordrende. Seksjonens styre har lett etter en nestkommanderende til daglig leder, men dette har dessverre ikke vært enkelt. I 2012 vil dette arbeidet bli videreført. Foreløpig har det vært tydd til reserveløsninger, men målsettingen om faste personer står fast.

En stor takk til alle som hver på sin måte har bidratt til seilflygingens beste i 2011.

Jan Erik Kregnes (s). *leder*

Komiteer og utvalg

oppnevnt av forbundsstyret

Ungdomsutvalg

Navn	Tittel
Tobias Veland	leder (mikrofly)
Linda Christine Lilleng	nestleder (motorfly)
Andreas Olaussen	medlem (modellfly)
Kjetil Børs-Lind	medlem (HG/PG)
Jenny Hagemoen	medlem (fallsjerm)
Martin Bjørnebekk	medlem (seilfly)

Luftromsutvalg

Per Osen	(seilfly)
Roger Holm	(mikrofly)
Frank Due Halvorsen	(fallsjerm)
Bjørn Strøm	(motorfly)
Bjørn T. Hammer	(HG/PG)
Rolf Meum	(modellfly)
Lars Øyno	(FAI delegat CANS)
Jan Gunnar Sjøfteland	(konsulent)
John Eirik Laupsa	(sekretariatet)

Anleggsutvalg

Morten S. Haave	(modellfly) leder
Arne Christian Boiesen	(HG/PG)
Jarle Bakk	(fallsjerm)
Dag Bråthen	(mikrofly)
Ulf Bjørtomt	(motorfly)
Hans Chr. Gunneng	(seilfly)
John Eirik Laupsa	(sekretariatet)

Hederstegnskomité

Torolf Paulshus	leder (fallsjerm)
Kjell Lyshaugen	medlem (motorfly)
Narve Jensen	medlem (modellfly)
Mette L. Guhnfeldt	medlem (seilfly)

Miljøutvalg

Navn	Tittel
Svein Birkeland	(seilfly)
Tor Berg	(mikrofly)
Kåre Liasjø	(motorfly)
Arne Christian Boiesen	(HG/PG)
Endre Jacobsen	(fallsjerm)
Magnus Nordstrand	(modellfly)
Arne Mathisen	(sekretariatet)

Delegater til internasjonale organisasjoner

Fédération Aéronautique Internationale (FAI)

Arild Solbakken	visepresident FAI
-----------------	-------------------

Delegater til FAIs kommisjoner

Delegat /Alternativ delegat

Mikael Klingberg	CIA - ballong
Kurt Norevik / Kjell Lyshaugen	GAC - motorfly
Arild Solbakken / Lars Øyno	IGC - seilfly
Pål Bergan / Trude Sviggum	IPC - fallsjerm
Narve Jensen / Tom Erik Sørensen	CIAM - modellfly
Thore Thoresen / Ivar Dyrdal	CIVA - aerobatics
Tormod Veiby / Mariann Flasnes	CIMA - mikrofly
Knut Kåstad Nygard / Øyvind Ellefsen	CIVL - HG/PG
Knut Brødreskift / Tor Wattum	CIACA - amatør.
Kåre Liasjø	CIE - miljø
Roger Holm / Lars Øyno	CANS - luftrom

Delegater til internasjonale organisasjoner

Europe Air Sports (EAS)

Lars Øyno delegat

European Gliding Union (EGU)

Steinar Øksenholt delegat

European Hanggliding and Paragliding Association (EHPA)

Arne H. Hillestad delegat

European Microlight Federation (EMF)

Roger Holm delegat

European Powered Flying Union (EPFU)

Bjørn Skogøy delegat

European Parachute Union (EPU)

Hans Christian Heer Amlie delegat

European Federation of Light Experimental and Vintage Aircraft (EFLEVA)

Knut Brødreskift delegat

Ansatte

Navn	Tittel
Tore Båslund	Forbundets generalsekretær
Arne Mathisen	Assisterende generalsekretær
Jostein Tangen	Ansatt i deltidsstilling som kvalitets og sikkerhetssjef i NLF, i kombinasjon med deltidsstilling som IT ansvarlig for forbundet
Rut Sollien	Ivaretar regnskapsfunksjonen, i kombinasjon med medlems- og lisensservice
Inger Aslaksen	Ivaretar medlems- og lisensservice i tillegg til sentralbord og postbehandling
John Eirik Laupsa	Har fra 1. juli gått ut av sin mangeårige stilling i seilflyseksjonen og fungert i stilling som seniorrådgiver med arbeidsoppgaver innenfor økonomi og finansstyring, og satsingsområdene "Luftrom og anlegg"
Tom Brien	Aktivitetskonsulent, i 50% stilling klubbutvikling samt integrering av funksjons-hemmede og aktiviteter for barn og unge, Tom har også, i 50 % stilling, ivarettatt funksjonen som Fagsjef/avdeling innenfor modellflyseksjonen
Einar Bjørnebekk	Flyteknisk fagsjef, med ansvar for opprettelse og drift av NLFs CAMO
Knut Grønscar	Teknisk fagkonsulent i NLF-CAMO
Tom Bjerke	Fagsjef og avdelingssjef for mikroflyging samt ivaretar administrative oppgaver for motorfly og NLF-CAMO
Steinar Øksenholt	Fagsjef og avdelingssjef for seilfly, og ivaretar også ansvaret for driften av seilfly-senteret på Starmoen
Arne H. Hillestad	Fagsjef og avdelingssjef for hanggliding og paragliding
Jan E. Wang	Fagsjef og avdelingssjef for fallskjerm
George Lundberg	Fagsjef og avdelingssjef for motorfly
Torkell Sætervadet	Redaktør av Flynytt i 60 % stilling og som informasjonsrådgiver 40 %

I tillegg har inntil 5 personer i perioder vært innleid på prosjektbasis i forbindelse med luftromssaker og etablering av NLF CAMO.

Klubber tilsluttet NLF med medlemstall

Seilflyklubber/grupper

Klubb	2011	2010
Borg FK/Seilfly	5	5
Drammen FK/Seilfly	161	160
Dyrvedalen Langflygarl/Seil	2	2
Elverum FK/Seilfly	64	60
Gardermoen SFK	84	90
Gauldal SFK	45	50
Hallingdal FK/Seilfly	54	58
Hamar FK/Seilfly (ny –11)	4	
Haugaland SFK	32	38
Hedmark FK/Seilfly	22	30
Jeløy SFK	32	30
Lesja SFK	11	14
Mo FK/Seilfly *)		
Nome FK/Seilfly	35	37
Nordfjord SFK	16	16
NTH FK/Seilfly	118	116
Os AK/Seilfly	90	93
Oslo SFK	77	85
Ringerikes SFK	37	34
Salangen LSK/Seilfly	10	12
Sandefjord SFK	62	62
Seilflyhistorisk forening	46	53
Seilflyklubben Mjøsa	20	24
Stord FK/Seilfly **	11	15
Tønsberg SFK	30	35
Valdres FK/Seilfly	52	55
Voss FK/Seilfly	59	59
Total	1179	1233

Ballongklubber

Klubb	2011	2010
Ballongklubben Frisk Bris	24	20
Total	24	20

Fallskjermklubber

Klubb	2011	2010
Asker og Bærum FSK	12	13
Bergen FSK	148	172
Bodø FSK	73	70
FSK Krigsskolen	32	36
Føniks FSK	170	142
Grenland FSK	255	242
HAGL FSK	261	229
Hønefoss FSK (ny –11)	6	
Kjevik FSK	67	52
Lesja FSK	159	174
Nimbus FSK	81	117
NTNU FSK	321	254
Oslo FSK	1042	751
Rana FSK	15	16
Stavanger FSK	298	309
Troms FSK	128	102
Tromsø FSK	62	85
Trondanes Frilynte FSK	17	19
Tønsberg FSK	1092	1160
Veteranenes FSK	49	49
Voss FSK	1017	898
Total	5305	4890

*) Mo FK/seilflygruppa nedlegges 01.01.10

**) Stord Seilflyklubb sammensluttet med Stord Flyklubb som gruppe 31.05.11

Hangglider- og paragliderklubber/grupper

Klubb	2011	2010	Klubb	2011	2010
Alta HG/PGK	11	13	Oslo HG/PGK	25	27
Askim HGK *)			Oslo og Omegn HGK	56	50
Bergen HG/PGK	132	139	Oslo PGK	413	386
Bodø HG/PGK	62	49	Polarsirkelen HG/PGK	43	40
Drammen og Omegn PGK	37	27	Ringerike/Hole LSK	25	25
Dyrvedalen lang-flygarlaug	4	4	Romsdalstindene PGK	50	49
Fjordane LSK **)	36	37	Ryfylke PGK	18	19
Grenland HGK ***)	6	7	Sirdal LSK HG/PG	16	14
Gulen HGK	34	33	Skorve Flylag	6	8
Hallingdal PGK	28	22	Sogn PGK	22	25
Hardanger PGK	68	76	Sportwing HGK	34	32
Harstad HGPGK	45	43	Steinkjer HGK	12	11
Haugaland H/PK	48	51	Stjørdal HG/PGK	57	59
Hedemarken HGK	58	52	Stratus PGK	17	18
Hof PGK	73	71	Sørlandets PGK	50	48
Hvittingfoss LSK	77	87	Sør-ving HGK *****)		5
Jetta LSK	22	21	Tromsø HG/PGK	82	86
Jæren HG/PGK	72	54	Tron HGK	21	22
Kongsberg HGK	17	21	Valdres HGK	18	19
Lier HGK	38	46	Vesterålen HG/PG	60	31
Longyearbyen LSK	6	8	Volda/Ørsta HSL	36	36
Meløy PG/HGK	8	16	Voss HG/PGK	221	192
Mjøsa PGK	5	11	Ålesund PGK	46	37
Namdal PGK *****)		6	Total	2409	2312
Narvik HG/PGK	17	9			
Nesna PGK	25	24			
Nidaros PGK	96	86			
Nordlysbyen AK/HP (ny -1 1)	0				
Nordvest PGK	10	7			
Orkla HGK	46	53			

*) Askim HGK slettet 01.01.10

**) Førde LSK skiftet navn til Fjordane LSK 19.03.10

***) Grenland HGK slettes 01.01.12

*****) Namdal PGK slettet 01.01.11

*****) Sør-Ving HGK slettet 01.01.11

Klubber tilsluttet NLF med medlemstall

Mikroflyklubber/grupper

Klubb	2011	2010	Klubb	2011	2010
Agdenes MFK	6	11	Salangen LSK/Mikro	1	1
Ballangen FK	23	26	Salten MFK	39	42
Bergen Aero K/Mikro	24	23	Sandnessjøen A/Mikro	5	8
Brekken MFK (ny –11)	7		Skogn LSK (ny –10)	39	19
Drammen FK/Mikro	35	32	Snåsa MFK	31	36
Elverum FK/Mikro	9	2	Sola MFK	53	54
Grenland FK/Mikro (ny –10)	33	22	Solungen MFK	14	16
Grenseland MFK	2	4	Spydeberg MFK	67	76
Hallingdal FK/Mikro	33	34	Stord FK/mikro	54	49
Hardanger MFK	35	39	Stryn LSK/Mikro	12	13
Hedmark FK/Mikro	40	27	Sunndal FK./Mikro	11	11
Hønefoss MFK	23	14	Sunnmøre MFK	30	31
Innherred MFK	17	17	Surnadal LSK	17	20
Jarlsberg MFK	78	94	Tele-Agder FK	54	63
Jæren MFK	87	88	Tromsø MFK	21	19
Kjeller SFK (ny –11)	59		Volda/Ørsta FK/Mikro	3	3
Kløfta MFK	34	41	Ørland FK/Mikro	2	2
Lakselv MFK	29	23	Sum	1452	1369
Land FK/Mikro	30	26			
Levanger MFK	81	98			
Lier MFK	18	21			
Lista FK (ny –11)	40				
Mikroflyklubben Øst	63	58			
Mosjøen MFK	32	28			
Namdal FK/Mikro (ny –10)	19	22			
Narvik FK/Mikro	8	22			
Nordlysbyen AK/Mikro (ny –11)	0				
Oppdal MFK	30	32			
Phoenix MFK	40	47			
Ringerikes MFK	54	55			

Motorflyklubber/grupper

Klubb	2011	2010	Klubb	2011	2010
Aerobatic Club of Norway	41	42	Nordhordland FK	46	52
Bardufoss FK	48	46	Nordlysbyen AK (ny –11)	Ny	
Bergen AK	272	283	Notodden og Kongsberg FK	59	62
Bodø FK	110	111	NTH FK/Motor	8	8
Borg FK/Motor	110	114	Oppdal FK/Motor	4	4
Drammen FK/Motor	104	120	Oslo FK	179	204
Elverum FK/Motor	56	62	Rakkestad FK	30	30
Fjordane FK	35	31	Ringerikes MFK	59	69
Follo FK	88	82	Rygge FK	133	148
Gardermoen FK	67	66	Røros FK	36	37
Gjøvik og Toten FK	83	77	Saltdal FK/Motor	13	14
Glåmdal FK	15	14	Sandane FK	13	11
Grenland FK	131	141	Sandefjord MFK	91	92
Gudbrandsdal FK	42	43	Sandnessjøen A K	6	8
Hallingdal FK/Motor	62	70	Skywing FK	10	6
Hamar FK	12	12	Sola FK	288	298
Harstad FK	18	18	Sola flystasjons FK	51	87
Hattfjell FK	11	12	Stord FK	14	21
Hedmark FK/Motor	82	81	Sunnal FK./Motor	6	6
Kilen SFK	64	68	Tromsø FK	90	100
Kirkenes FK *)			Trondheim FK/Motor	21	24
Kjevik FK	74	71	Trysil FK	22	23
Land FK	10	10	Tynset FK	42	41
Lofoten FK	8	11	Tønsberg FK	77	86
Mo FK/Motor	14	14	Uglen FK	8	5
Molde AK	21	26	Vadsø FK	11	14
Møre FK	18	16	Valdres FK/Motor	96	96
Namdal FK	4	6	Vigra AK **)	8	9
Narvik FK/Motor	14	12	Volda/Ørsta FK/Motor	37	36
Nedre Romerike FK	553	546	Værnes FK	152	148
Nome FK/Motor	17	17	Ørland FK/Motor	34	43
			Total	3828	4004

*) Kirkenes Flyklubb slettet 01.01.10.

***) Vigra Aero Klubb slettes 01.01.12

Klubber tilsluttet NLF med medlemstall

Modellflyklubber/grupper

Klubb	2011	2010	Klubb	2011	2010
Agder MFK	66	60	Innherred RC-klubb	42	47
Andebu MFK	14	18	Jetmodellkl. (ny -10)	46	47
Asker MK	64	56	Jotunheimen MFK	23	30
Askim MFK	18	23	Kongsberg MFK	71	72
Aurskog-Høland MFK	58	63	Kongsv. MFK (ny -10)	38	28
Bamble MFK	52	56	Landingen RCK	31	30
Bergen MFK	74	79	Larvik MFK	98	115
Bodø MFK	118	113	Larvik RCHK *	5	9
Bærum MFK	132	125	Lillehammer MFK	44	42
Cirrus RC FK	113	108	Lofoten RC-Klubb	11	13
Condor MFK	22	26	Løten MFK	52	54
Drammen MFK	108	107	Malvik MFK	22	23
Dyrøy RCK (ny -10)	15	15	MFK Vingen	61	60
Elverum FK/Modell	21	27	Modum MSK	30	29
Etne MFK	4	3	Molde & omegn MFK	25	27
Fitjar MFK	12	15	Mosjøen MFK (ny -10)	17	6
Folgefonn RC-klubb	29	36	Moss MFK	53	46
Forus RC Klubb	183	186	Namdal MFK	59	55
Fredrikstad MFK	59	61	Narvik MFK	27	26
Gjøvik & omegn MFK	58	63	Notodden MFK	20	23
Glåmdal RCK	25	24	Os AK/Modell	75	80
Gudbrandsdal FK/Modell	11	7	Oslo og Omegn MHK	57	66
Gulen LSK/Modell	18	18	Phoenix RCC	115	119
Gullknapp MFK	89	90	Rana RC LSK (ny -11)	17	
Hadeland MFK	39	37	Rana RCAF (-10)	13	13
Hadsel RCK (ny -11)	14		Ringerike MFK	36	37
Halden MFK	34	36	Rjukan MFK	30	29
Hallingdal FK/Modell	53	48	Ryfylke MFK	56	56
Harstad MFK	38	35	Røyken og Hurum MFK	37	33
Haugaland MK	74	72	Salangen LSK/Mod	9	11
Hemne MFK	7	9	Sandnessjøen AK/Mod	21	21
Hustadvika MFK (ny -10)	19	16	Senja MFK	22	24

Klubb	2011	2010
Sigdal LSK/Modell (ny –10)	31	10
Sirdal LSK/M	3	2
Skala MFK **		1
Skedsmo MFK	43	47
Snåsa FK/Modell	5	5
Stavanger RCK	17	29
Stjørdal MFK	41	45
Storfosna MFK	10	10
Stryn LSK/Modell	13	13
Sunndal FK/Modell	24	22
Sørlandets MFK	25	23
Sørlandets RCHK	12	15
Toten RCHK	5	5
Tromsø MFK	89	92
Trondheim MFK	141	150
Tønsberg MFK	96	108
Valdres FK/Modell	82	81
Vesterålen RCK (ny –11)	22	
Vingtor RC Club	135	122
Voss MFK	32	31
Ørnen MFK	27	26
Ålesund og Omegn MFK	49	58
Total	3805	3798

*Larvik RC helikopterklubb slettes 01.01.2012

**Skala Modellflyklubb utmeldt 2011

Klubber tilsluttet NLF med medlemstall

Klubber med grupper

Følgende klubber har grupper for to eller flere av forbundets idretter per 31.12.2011

Klubb	Motor	Seil	Modell	Mikro	HP	SUM
Bergen Aero Klubb	272			24		296
Borg Flyklubb	110	5				115
Drammen Flyklubb	104	161		35		300
Dyrvedalen Langflygarlaug		2			4	6
Elverum Flyklubb	56	64	21	9		150
Grenland Flyklubb	131			33		164
Gudbrandsdal Flyklubb	42		11			53
Gulen Luftsportsklubb			18		34	52
Hallingdal Flyklubb	62	54	53	33		202
Hamar Flyklubb	12	4				16
Hedmark Flyklubb	82	22		40		144
Land Flyklubb	10			30		40
Namdal Flyklubb	4			19		23
Narvik Flyklubb	14			18		32
Nome Flyklubb	17	35				52
Nordlysbyen Aeroklubb (ny)	0			0	0	0
NTH Flyklubb	8	118				126
Oppdal Flyklubb	4			30		34
Os Aero Klubb		90	75			165
Salangen Luftsportsklubb		10	9	1		20
Sandnessjøen Aero Klubb	6		21	5		32
Sirdal Luftsportsklubb			3		16	19
Snåsa Flyklubb			5	31		36
Stord Flyklubb	14	11		54		79
Stryn Luftsportsklubb			13	12		25
Sunddal Flyklubb	6		24	11		41
Valdres Flyklubb	96	52	82			230
Volda/Ørsta Flyklubb	37			3		40
Ørland Flyklubb	34			2		36
Ringerikes MFK						
Totalt 29 klubber						
Antall grupper	22	13	12	19	4	

Norges Luftsportforbund
Postboks 383 Sentrum, 0102 OSLO, +47 23 01 04 50
post@nlf.no, www.nlf.no